EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 131, 15 Ekim '95

Düzenin ağırlaşan krizi

Son haftalarda sermaye cephesinde günden güne artan bir siyasal sıkışma yaşandı. Hükümet sorununda odaklaşan siyasal kriz gitgide büyüyor. Bu satırların kaleme alındığı gün (14 Ekim) gerilim tepe noktasındaydı. Oylamaya yalnızca bir gün var ve azınlık hükümetinin güvenoyu alıp alamayacağı henüz belli değil.

Gerilimi artıran bir diğer faktör de işçilerin yarınki Ankara eylemidir. Eğer işçiler il çıkışlarında ya da Ankara girişinde kaba bir biçimde engellenmezlerse, bu eylemin dev bir katılıma sahne olacağı kesindir.

Bugün gerici burjuva klikler arasında rezilce bir sert çekişme yaşanıyor. Farklı politika ve programların çatışması değildir sözkonusu olan. Ortada karmaşık ilişkiler içindeki çıkar şebekelerinin düzeysiz bir dalaşması var yalnızca.

Burada farklı politikaların bir çatışması olamaz. Zira ilkin, sermaye düzeninin politikaları siyasal partiler ve parlamento üzerinden değil, onların dışındaki ve üzerindeki kurumlarda oluşuyor. Örneğin şimdiki başbakan işçilere gülünç bir ücret zammını dayatırken, kendi partisinin özgün politikasını değil, İMF'nin politikasını savunup uyguluyor.

Kirli savaş ile genel baskı ve terör politikalarının her zamanki karar merkezi zaten MGK şahsında Genelkurmaydır. Türkiye'de partiler ve parlamento politika saptamıyor. Saptanmış politikaların "parlamenter" bir görünüm altında uygulanmasında basit birer figüran rolü oynuyorlar yalnızca. Bu açıdan Türkiye'de siyasal partiler rejimi kaba bir aldatmacadan başka bir şey değildir.

İkinci olarak, tam da bu nedenle, mevcut düzen partilerinin temelde birbirlerinden farklı politika ve programları yoktur ki, bu temel üzerinde çekişme ve çatışma yaşayabilsinler. Bunu görmekte bir güçlük de yoktur. DYP ile CHP dört yıldır aynı politikalar temelinde uyumlu bir hükümet ortaklığı yaptılar. Bugünkü hükümet krizi ortamında Ecevit ile Türkeş kolayca aynı tutumda, azınlık hükümeti destekçiliğinde buluşabiliyorlar. Burjuva partiler, farklılıklar üzerinde değil, kendilerinden öte saptanmış ortak politikaların daha iyi uygulayıcıları olmak iddiası çerçevesinde karşılıklı "politika" yapıyorlar. Kendi aralarındaki çatışma ve didişmelerin asıl temeli de budur. Buna rağmen bu didişme bugün olduğu gibi bazen aşırı bir sert görünüm kazanıyorsa, bunun nedeni hükümet etmenin hırsızlık ve yağmada sağladığı çok özel avantajlardır.

Bugünkü bunalımın seyri yarınki güven oylamasında açıklığa kavuşacaktır. Hükümet güvenoyu alırsa eğer, bu, işçi sınıfına, emekçilere ve Kürt halkına karşı açılmış çok yönlü savaşın yeni bir ivme kazanması olacaktır. Zira mevcut hükümette tescilli faşistlerin özel bir ağırlığı vardır ve bunlar mevcut politikaların en kararlı biçimde uygulanmasından yanadırlar.

Fakat hükümetin güvenoyu alması ne krizi sona erdirecek, ne de erken seçim tartışmalarını bitirecektir. Zira sorunların ağırlığına dayanamayarak çöken "geniş tabanlı" bir hükümetin ardından, bir azınlık hükümetinin aynı ağırlığı taşıması çok daha zordur. Böyle bir hükümet ayakta kalmak için sayısız çıkarı uyuşturmak zorundadır ki, bu cambazlığı sürekli kılamadığı koşullarda her an çökme riskiyle yüzyüzedir. Böyle bir hükümet sürekli olarak hükümet dışı destekçilerinin ağır baskı ve şantajı altında olacaktır günkü sorunlar ortamında sözü edilen c azlığı sürekli kılmanın olanağı yoktur.

Hükümetin güvenoyu alamaması durumunda ise, siyasal kriz çok daha ağırlaşacak, bir erken seçime kadar içinden çıkılamaz bir hal alacaktır.

Hükümet krizinin gerek oluşumunda, gerekse ağırlaşarak sürmesinde, 700 bin kamu işçisinin İMF dayatmalarına karşı gösterdiği direncin çok büyük bir rolü oldu. Bir kere greve çıkmış bulunan 400 bine yakın işçiyi, durumu bir parça kurtaracak tavizler verilmediği sürece, toplusözleşmeye razı etmek kolay değildi. Sendika bürokrasisinin tüm denetimine ve manevra kabiliyetine rağmen bu mümkün olamadı. Az-çok yatıştırıcı bir zammı ise İMF reçetelerinin çizdiği sınırlar nedeniyle hükümet veremeyince, çatışma sertleşti ve kriz iyice ağırlaştı.

Bugün iş öyle bir noktaya varmıştır ki, hükümetin güvenoyu alıp alamaması, gelip işçilere İMF reçetesinin çizdiği sınırlar üstünde bir ücret zammı verip verememeye bağlanmıştır. İşçilerin ortaya koyduğu ağırlık, sendika bürokrasisinin duruma hakimiyeti koşullarında bile, burjuva siyaset sahnesini kilitlemeyi başarabilmiştir. Azınlık hükümetini dıştan destekleme kararı alan MHP ve DSP, bunu işçilerin isteklerini hiçe sayarak uygulamak noktasında sıkıntı içindedirler. Faşist MHP için bu aşılmaz bir engel değildir. Ama şu sıralar yeniden "işçi dostu" ve Türk-İş'in hamisi pozlarına bürünmüş Ecevit günlerdir sıkıntı içindedir. Güvenoylamasına ilişkin tutumunu bugün açıklaması gerekirken, yarına, yani en son saatlere bırakması bunun göstergesidir. Yarın güvenoyu verirse maskesi düşecektir, vermezse ciddi bir biçimde kaygısını duyduğu siyasal kriz yeni bir boyut kazanacaktır.

Son haftaların olayları işçi sınıfı için belli bakımlardan önemli ve uyarıcı bir eğitim işlevi görmüştür. İşçiler en zayıf, en örgütsüz durumlarında bile, hayli pasif bir grev hareketi sayesinde, nasıl bir güce ve potansiyel ağırlığa sahip olduklarını somut olarak görmüşlerdir. Yarınki Ankara gösterisi başarılı olursa eğer, bu, son eylem sürecinin en büyük kazanımı olacaktır. Darbe şantajından polis şefi M.Ağar'm tehditlerine kadar bir dizi engelleme çabasına rağmen gerçekleşmiş bir eylem olacağı için de, apayrı bir güç ve moral kazandıracaktır işçi hareketine.

Bugün bir dizi kent çıkışında fiili engellemeler uygulanmaktaydı. İşçilerin Ankara'ya akmasının engellenmesi durumu her bir kentin kendi içinde eylem ve gösterilere yol açarsa eğer, bu da son derece önemli bir kazanım olacaktır.

Emniyet Genel Müdürü M. Ağar, işçileri 15-16 Haziran üzerinden tehdit etmekle düzen adına en aptalca işi yapmış oldu. Zira bu, işçiler içinde 15-16 Haziran'a ilişkin anıları ve tartışmaları canlandırdı. İşçi sınıfının bugün böyle yeni bir çıkışa güç yetirip yetirememesinden bağımsız olarak, 15-16 Haziran'a ilişkin bu tartışma, bir başka önemli politik kazanım olmuştur.

Türk-İş bürokratları muhtemel bir ihanete imza atmazlarsa, önümüzdeki günler sınıf ve kitle hareketi yönünden oldukça sıcak geçecektir. 17 Ekim'de kamu çalışanlarının genel grevi var. 400 bine yakın işçinin eylem süreci üzerine gelen ve onunla birleşen bu genel grev, kitle hareketine yeni bir soluk kazandıracaktır. Bu eylemlilik sürecinin önü alınamayan bir hükümet bunalımı koşullarında seyretmesi durumunda, kitle hareketi yıllardır kazanamadığı bazı önemli mevzileri fiilen kazanma olanağı da pekala bulabilecektir.

İşçi hareketinin önderlikten yoksunluğu ve örgütsel zayıflığı burada temel önemde bir dezavantajdır. Haftalardır sürmekte olan geniş katılımlı işçi grevlerine devrimci hareket cephesinden herhangi bir kayda değer müdahale yapılamamıştır. Bugün için buna uygun güç ve olanaklardan yoksunluğu bir yana, bu güçsüzlüğünü hiç değilse bir ölçüde bu vesileyle giderme çabası da gösterememektedir. Son yılların kitle mücadeleleri sürecinin bir başka kronikleşmiş zaafıdır bu. Ve her seferinde, ivmelenen kitle hareketinin bir süre sonra zorlanarak hız kesmesinin ve yeniden geriye düşmesinin belirleyici bir nedenidir bu.

15 Ekim pazar günü (yarın) iki önemli gelişme yaşanacak. Hükümetin güvenoylaması ile işçilerin Kızılay gösterisi. Bu iki gelişme sonuçları, yakın dönem için siyasal olayların seyrinde önemli bir rol oynayacaktır.

EKİM

Sokağa taşan grevler ve sermaye düzeninin korkuları

5 Nisan'dan bu yana sermayenin topyekün saldırısı artarak sürdü. İşçi ve emekçilerin çıplak bir sefalete itilmeleri ile yoğun bir baskı ve terörle kuşatılmaları içiçe yaşandı. Bu süreçte her ne kadar işçi sınıfı saldırılar karşısında tepkilerini değişik zamanlarda ve farklı biçimler altında ortaya koyduysa da, düzenin topyekün saldırısı önünde set oluşturamadı. Mücadele, topyekün saldırıyı püskürtmeyi hedef alan bir kapsam ve içeriğe ulaşamadı. Sınıf hareketi ekonomist-sendikalist cendereyi kırıp yolunu açmayı başaramadı. 20 Temmuz'dan 5 Ağustos eylemine kadar her seferinde sendikal ihanet engelline takıldı kaldı.

Buna rağmen işçi sınıfı mücadele isteği ve enerjisini kaybetmedi. Sendika bürokrasisinin her hava boşaltma girişiminin ardından saflarda yayılan umutsuzluk, kısa sürede yerini daha büyük bir öfkeye, daha yoğun bir tepkiye bıraktı. Türk-İş'in son dönemde tekrar tekrar göstermelik eylem ve mücadele kararları almak zorunda kalması, bu taban basıncıyla çok yakın bağlantılıdır.

Bugün Türk-İş'i bir dizi grev kararı almaya iten de esasta bu taban basıncını göğüslemek isteği oldu. Yoksa aylardır duyarsız davranan sendika bürokratlarının toplusözleşmelerin tıkanması karşısında aldıkları grev kararını başka türlü anlamak mümkün değildir. Kuşkusuz Türk-İş'i adeta ateşle oynamaya iten, yalnızca sınıftan yükselen mücadele isteğini bir biçimde karşılamak zorunda kalması değildir. Sendika bürokrasisinin 5-8 Ağustos'ta işçi sınıfının denetlenmede ve üzerinde hakimiyet kurmada elde ettiği başarı, bugün onun böylesine "cüretkar" çıkışlar yapabilmesini kolaylaştırmıştır. Sendika bürokrasisi gelinen aşamada 300 bini aşkın bir işçi kitlesini greve götürebilme cesareti gösterebiliyorsa eğer, bu büyük oranda işçi sınıfı üzerinde kurduğu denetime duyduğu güvenden dolayıdır.

Türk-İş bir yandan kamu işçilerini keskin söylemlerle ve radikal gibi görünen biçimler altında eyleme sokarak işçiler nezdinde prestijini güçlendirmek, yaklaşan sendika yönetimi seçimlerine yatırım yapmak peşindedir. Ama öte yandan da kitleleri iktisadi anlamda bile son derece geri taleplere mahkum ederek, geleneksel oyalama ve uzlaşma oyununu kapalı kapılar ardında bu süreçte de oynayarak, bu eylem sürecini yeni bir hava boşaltma hamlesi haline getirmeye çalışmaktadır.

Kuşkusuz sendika bükrokrasisi ile sermaye, yüzbinlerce işçiyi kapsayan bir kitlesel eylem sürecinin denetlenmesinin güç olduğunun bilincindedir. Her kitlesel eylemin kendini aşma, yeni ve daha üst biçimler kazanma potansiyel ve dinamiklerini içermekte olduğunu bilmektedir.

Nitekim, yüzbinlerce kamu işçisinin toplu grev kararı karşısında son derece "soğukkanlı" davranmaya çalışan sermaye devleti, hareketin sokaklara taşmasıyla bu soğukkanlılığını hızla yitirmiştir. Başbakanından cumhurbaşkanına, MGK'dan Vali ve Emniyet Müdürlerine kadar tüm düzen temsilcilerinin tehditler yağdırmaya başlamaları, içine düşülen panik ruh halini ortaya koymaktadır.

* * *

Gelinen aşamada işçi sınıfı yeni bir eylemlilik sürecinin içindedir. Türkiye '80'den bu yana en yaygın grev dalgasıyla çalkalanmaktadır. Grevler tüm ülke çapında yayılmakta, hergün grev dalgasına binlerce yeni işçi katılmaktadır. Grevler sokaklara, alanlara taşarak gösterilere dönüşmektedir.

Ne var ki, taşıdığı tüm potansiyellere rağmen, bugünkü hareket de öncekilerden farksız olarak, talepleri ve eylem biçimleriyle büyük ölçüde sendika bürokrasisinin denetimi altında gelişmektedir. Her ne kadar Türk-İş'in düzen politikalarının militanlığını yapmak ve bu doğrultuda sınıfı gerici temelde etkilemek alanında 8 Ağustos'ta elde ettiği başarıyı bugünkü eylemlerde gösteremese de, sınıf hareketi ekonomik-sendikal cendereyi aşamamaktadır. Sendika bürokrasinin grevleri ücret zammına endeksleyen tutumunun sınıf üzerindeki pasifleştirici, mücadeleyi darlaştırıcı etkisi tüm eylemlerde hissedilmektedir.

Ancak mücadelenin içeriği ne denli dar, talepleri ne denli geri olursa olsun, kitlesel bir tarzda sokağa taşan işçi sınıfı canlı ve dinamik bir eğitim sürecinden geçmektedir. Kitlesel bir tarzda bir araya gelen, birlikte davranan sınıf giderek gücünün farkına varmaktadır. Sermaye düzeninin içinde bulunduğu yapısal krizin bu aynı süreçte kendini yönetim planında da çıplak bir tarzda ortaya koyması ve kitlesel grevlerin yaşanan yönetim krizi üzerindeki sarsıcı etkileri, işçi sınıfına yalnızca bir güç ve moral değil, bilinç de vermektedir. İşçi sınıfı kendiliğinden de olsa, yalnızca ekonomik süreçler üzerindeki etkinliğini değil, siyasal bir varlık ve güç olduğunu da görmektedir.

Sendika bürokrasisi istediği kadar dikkatleri ücret sorunlarında toplamaya, hareketi iktisadi taleplerle sınırlamaya çalışsın, sokağa taşan bir işçi hareketinin politikayla buluşma olanağı her zaman yüksektir. Onun da ötesinde sokaktaki bir eylemin her an düzenle fiilen karşı karşıya gelme, daha militan ve radikal biçimler alma potansiyeli taşıdığı açıktır.

Hükümetin grevlerin ertelenmesi doğrultusundaki tehditi ile MGK'nın "grev sokakta yapılmaz, gerekirse yasaklarız" beyanatının, 7 Ekim Ankara mitinginin ertelenmesinin, 15 Ekim mitinginin ise yasak ve tehditlerle önüne geçilmeye çalışılmasının arkasında tam da bu korku yatmaktadır. Sermaye devleti tam bir çıkmaz içindedir. Dolaysız olarak grevlerin önüne çıktığı koşullarda bunun işçi kitlelerinde çok daha büyük bir öfkeye, çok daha güçlü tepkilere yol açacağının farkındadır. Bunun için binbir tehdit ve demagojiye başvurarak grevleri son derece dar sınırlar içerisinde hapsetmeye çalışıyor. Yerel planda valilik ve emniyet müdürlükleri üzerinden savurduğu tehditleriyle, genel planda ise medya aracığıyla yaydığı darbe söylentileriyle işçi sınıfını sindirmeyi ve böylece kararlı-militan bir çıkışı engellemeyi hedefliyor.

Gerçekte sermaye devleti, grevleri her koşulda sürdüreceğini, 15 Ekim mitingi yapacağını söyleyen Türk-İş'in hiçbir ciddi ön çalışmasında bulunmadığı bu eylemlerde geleneksel hain rolünü başarıyla oynayacağından endişe duymuyor. Keskin sözlerin ardında Türk-İş'in geleneksel uzlaşmacı yüzünün saklandığını çok iyi biliyor. Ne var ki, eylemler üzerindeki inisiyatifin taban basıncını çok daha fazla duyan alt kademe sendikacıların eline geçeceğinden ve böylece de grevler üzerinde denetim kurmanın giderek zorlaşacağından kaygılanmaktadır. Son dönemde sermaye devletinin alt kademe sendikacılara karşı yoğunlaşan saldırıları (Mersin Liman-İş Şube Başkanı kontrgerilla tarafından kaçırıldı. Batman Petrol İş Şube Başkanı tutuklandı. Diyarbakır Petrol-İş Şubesi basıldı. Ener-Sen İstanbul Şube yöneticilerinden Mehmet Özgül gözaltına alınıp 10 gün boyunca Vatan Terörle Mücadele Şubesinde sorgulandı vb. vb.) bunun göstergesidir.

* * *

Grevlerin tam da hükümetin çöktüğü bir döneme denk gelmesi ile buna paralel olarak sürdürülen yeni hükümet kurma arayışlarını, sermaye, hem gündemin saptırılması ve hem de grevlerin kazanım elde etmeden sonuçlandırılması için önemli bir demagoji ve propaganda malzemesi olarak kullanılmaktadır. Sermaye uşağı Türk-İş bürokrasisi de bu manevra olanağını kullanmakta gecikmedi. 7 Ekim eyleminin tam da hükümetin olmadığı, ülkenin zor durumda olduğu gibi pespaye gerekçelerle iptal edilmesi, 15 Ekim mitingi öncesinde darbe söylentilerinin yayılması rastlantı değildir. Sendika bürokrasisi 7 Ekim eyleminin iptal edilmesinin ardından bu sefer de yine aynı "hükümetsizlik" ve "yeni hükümet arayışları" manevralarına dayanarak grevleri sonuçlandırma görüşmelerini başlatmıştır. Verdiği her teklifi daha geri bir yeni teklif vermek üzere geri çeken sendika bürokrasisi, açıktan açığa grevleri satma hazırlığını yoğunlaştırmaktadır.

Sendika bürokrasisinin son manevraları, en geri biçimler altında dahi olsa, eyleme çıkan yüzbinlerce işçinin barındırdığı dinamikler karşısında ürküntüsünü ortaya koyuyor. Bürokratlar, sokağa döküldüğü koşullarda bu dinamikler üzerinde kontrolü kaybedebilecekleri noktasında açık bir korku duyuyorlar. Fakat bir noktadan sonra geri adım atmayı da göze alamıyorlar. Çünkü bunun tersinden işçi kitleleri çığırdan çıkarabileceğinden, bu sefer bizzat kendilerinin hedef haline gelebileceklerinden korkuyorlar.

Her ne kadar sendika bürokrasisi 5-8 Ağustos'la birlikte işçi sınıfı hareketi üzerindeki denetimini sağlamlaştırmak ve geliştirmek için önemli fırsatlar elde ettiyse de, 300 bini aşkın bir kitleyi harekete geçiren

bugünkü eylemlerin, süreci tersine çevirebilecek potansiyeller taşıdığı açıktır. Kamu çalışanlarının mücadele enerjisinin grevde bulunan işçilerle buluşmasının ve her iki kitlenin sokaklarda, alanlarda birleşmesinin olanaklarının arttığı bir dönemde, bu tehlike çok daha güçlüdür. Ve işçi sınıfı önderliğinde yeni bir militan kitle hareketinin önünü açabilme dinamiklerine sahiptir.

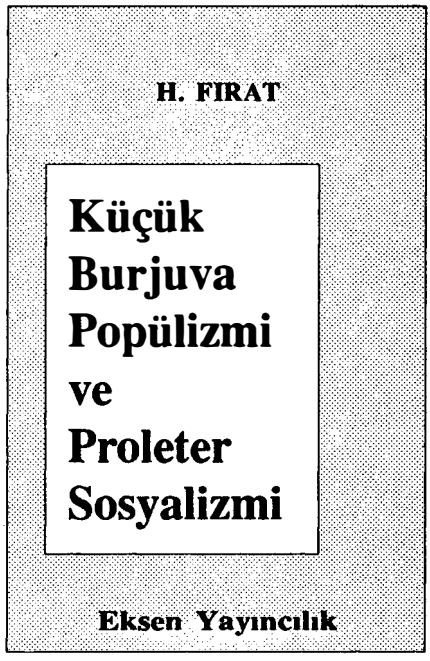
Söz konusu edilen potansiyelleri dumura uğratmak için sendika bürokrasisinin başvurduğu başlıca yol, sermayenin topyekün saldırılarına karşı sınıfın duyduğu tepkileri genelde hükümete, özelde ise Tansu Çiller'e kanalize etmek, sınıfın güncel taleplerini ise son derece dar ve geri ekonomik istemler derekesine düşürmektir. Reformist hareket ve onun en pespaye üyesi olan İP de bu doğrultuda aktif bir tarzda sendika bürokrasinin ve düzenin değirmenine su taşımaktadır. İP'in düzene soldan kan taşıma misyonu gelinen aşamada kaşarlanmış sendika bürokratı Bayram Meral'e açıktan destek vermek noktasına vardırılmıştır. Milliyetçi-şoven bir temelde etkin bir politika yapan İP'in sloganlarıyla, talepleriyle işçi sınıfı üzerindeki bozucu etkisi özellikle son eylemliliklerde daha açık bir biçimde görülür hale gelmiştir.

Sermayeyi ciddi anlamda gerietecek, genel saldırıyı göğüsleyecek ve püskürtecek kapsam ve içerikteki bir sınıf eylemliliğinin önünün açılması, herşeyden önce işçi sınıfının burjuva politikaların güdümünden çıkmasıyla mümkün olacaktır. Bu ise sendika bürokrasisine olduğu kadar reformizme karşı da özel bir mücadeleyi gerektirmektedir. Bu mücadelenin üzerinde oturması gereken asıl eksen ise, yalnızca sendika ağalarının ve hain reformistlerin teşhiri değil, bu teşhirin de bağlanacağı aktif, somut ve güncel bir politikleştirme saldırısı olacaktır.

Bugün sınıfın güncel ekonomik-demokratik talepleri üzerinde gerici bir politika yapan ekonomist-reformist ve sendikalist odaklara karşı mücadele, herşeyden önce, sınıfa devrimci politik bir gündemi dayatabilmekten, karşı politikaları üretebilmekten geçmektedir. Bugün sendika bürokrasisi ile reformistler düzen güçleri ile elele, sınıfın mücadele enerji ve kararlılığını hükümete kanalize ediyorsa, komünistlerin sınıfın önüne hedef olarak bizzat sermaye iktidarını koymaları gerekmektedir. Fakat bunu başarmak somut politik görevleri gözardı ederek değil, tam da sınıfın önüne iktidar hedefine bağlanacak güncel politikalar koyarak mümkündür. Güncel mücadele platformu genel çerçevesiyle bugün bunalımın faturasını kapitalistlere ödetmek, devlet terörü kuşatmasını yarmak, temel hak ve özgürlükler alanında mevziler elde etmek ve Kürdistan'daki kirli savaşı geriletmek üzerinde yükselmelidir.

Bugün sınıf içerisinde devrimci politika yapmak ile sınıfa devrimci önderlik görevi esas olarak komünistlerin omuzlarındadır. Geleneksel devrimci hareketin işçi sınıfı içerisinde misyonsuzluğu iki yönlüdür ve son eylemlilik süreci boyunca bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Birincisi küçük-burjuva devrimci hareketin ideolojik platformunun son tahlilde ekonomik-reformist politikaları aşamamasıyla ilgilidir. İkincisi ise sözkonusu hareketlerin işçi sınıfına olan güvensizliği ve bu güvensizlikten kaynaklanan işçi sınıfı hareketine ilgisizliğiyle doğrudan bağlantılıdır.

Sınıf devrimcisi komünistlerin yüzbinlerce işçiyi harekete geçiren grev dalgasının barındırdığı olanakları işçi sınıfı hareketinde bir çıkış yaratmak üzere değerlendirebilmeleri, herşeyden önce, somut politikalar üretebilmelerine ve bunu pratik inisiyatifle bütünleyebilmelerine bağlıdır. Sınıfla sokaklarda, alanlarda buluşabilmek sorunudur. Halihazırda işçi sınıfının en yakıcı sorunu olan devrimci önderlik boşluğunun doldurulmasının başka bir yolu yoktur!

Binlerce devrimci tutsak süresiz açlık grevinde

Faşist sermaye rejimi, 12 Eylül'den bu yana kanlı çizmeleri altında ezmeye çalıştığı zindanlardan yükselen devrimci direnişe karşı yıllardır pervasız bir sindirme politikası izlemektedir. Ne var ki, devrimci tutsakları siyasi kimliklerinden, devrimci onurlarından koparmaya ve devrimci iradelerini teslim almaya çalışan iktidar, her seferinde bu aynı direniş karşısında yenik düştü. 12 Eylül'den bu yana zindanlar bir yandan en çıplak bir devlet terörünün hüküm sürdüğü yerler, öte yandan ise devrimcilerin bu teröre karşı canları pahasına direnerek bir çok önemli hak elde ettikleri mevziler oldular.

Sermaye devleti uzunca bir süredir devrimcilerin zorlu mücadeleler ve can bedeli sonucu elde ettikleri hak ve mevzilere kapsamlı bir saldırı başlatmanın hazırlığındaydı.

Devlet tarafından haftalar öncesinden hazırlanan, titizlikle planlanan ve nihayet 21 Eylül günü Buca cezaevinde devrimci tutsaklara karşı girişilen vahşi katliam bunun en çıplak göstergesi olmuştur. Maltanın kan denizine dönüştürüldüğü, 3 devrimcinin şehit olduğu, onlarcasının ağır yaralandığı saldırının tek bir amacı vardır. Kişiliksizleştirmeyi, teslim almayı ve ajanlaştırmayı amaçlayan ehlileştirme politikasının zindanlarda uygulanabilmesinin önündeki en büyük engel olan devrimci direnci kırmak!

Ne var ki bu sefer de saldırı devrimci iradenin duvarına çarparak gerisin geri sermaye rejimini vurdu. Buca direnişi bir kez daha devrimci değer ve geleneklerin teslim alınamayacağını ortaya koydu.

Sermayenin zindanlara yönelik genel saldırısı karşısında Buca devrimci tutsaklarının oluşturduğu barikat yayılmaktadır. Binlerce devrimci tutsak bizzat bedenlerini siper ederek süresiz açlık grevindedir. Direnişçiler; Buca'daki katliamı gerçekleştirenlerden hesap sorulması, Ümraniye tabutluğunun kapatılması, devrimci tutsakların siyasi kimliğine yönelik saldırılara, tecrit, sürgün ve sevk politikasına son verilmesi temel talepleri kabul edilinceye dek açlık grevini sürdürmeye kararlıdır.

Zindanlardan yükselen bu çağrıya kulak vermek, zindanlarda sermayenin faşist saldırıları karşısında kurulan barikatları yükseltmek ve yaymak başta işçi ve emekçiler olmak üzere tüm devrimci güçler, demokratik kitle örgütleri, sosyalist-devrimci basın ve kendisine insanım diyen herkesin görevidir!

Unutulmamalıdır ki; *"Kontra rejimi, devrimci ve komünist tutsaklara yönelik gerçekleştirdiği katliamlarla sadece devrimci tutsakları teslim almak istemiyor. O bu katliamlarla aynı zamanda başta işçi sınıfı ve Kürt halkı olmak üzere tüm emekçi yığınlarına gözdağı vererek, onları sindirmek istiyor. Katil sermaye rejimi, bu katliamcı politikasıyla devrimci ve komünist öncüyü işçi ve emekçi yığınlardan tecrit ederek işçi sınıfının mücadelesini bastırmayı amaçlıyor"*. (Ekimci tutsakların süresiz açlık grevlerini duyuran basın açıklamasından.)

İşçi sınıfı buna izin vermemelidir! Buca katliamının hesabı sorulmalı, devrimci tutsakların başlattığı açlık grevlerine aktif bir tarzda sahip çıkılmalıdır!

EKİM 3. Genel Konferansı

Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler

Eksen Yayıncılık

Buca katliamı lanetlendi

1 Ekim '95 günü Buca katliamını protesto gösterisi 300 civarında bir katılımla gerçekleşti. Gösteride militan ve kararlı bir tavır sergilenememedi. İki ayrı grup halinde toplanan kitle, "Buca şehitleri onurumuzdur!", "Buca'nın hesapı sorulacak", "Susma, sustukça sıra sana gelecek!" sloganları eşliğinde yüz metre kadar yürüdü. Polisin kitleyi bölmesi ve düzenleyenlerin gösterinin bittiği, dağılınması gerektiği yönündeki çağrıları üzerine kitle hoşnutsuz bir şekilde dağıldı.

Mitinge katılımın düşüklüğünde yeterli bir ön hazırlığının yapılamamasının önemli rolü oldu. Ne var ki ondan daha önemli bir faktör, mitingin iptal edilmesi ve basın açıklamasıyla yetinileceği doğrultusunda alınan karar karşısında devrimci inisiyatifte yaşanan zaafiyet olmuştur.

Buca zindanında faşist sermaye devletinin eliyle gerçekleşen katliama karşı devrimci tutsakların can bedeli yükselttiği direnişe, İzmir proletaryasının, emekçilerinin hakkıyla sahip çıktığını söylemek çok zor. Devrimci hareketin sınırlı güçleriyle koyduğu tavır ve yürüttüğü faaliyetin dışında, devletin gerek tutsaklara, gerekse de yakınlarına köpekçe saldırısı karşısında militan bir karşı koyuş gösterilemedi. 25-30 bin kişilik 1 Mayıs gösterisinin gerçekleştiği İzmir'de, Buca katliamı en güçlüsü 400-500 kişilik kitle gösterileri ile protesto edildi. Ki bu eylemler de genelde Buca şehitlerine yaraşır bir militanlığın uzağındaydı. Bazı devrimci kesimlerin Yamanlar mahallesinde gerçekleştirdiği korsan gösteri bunun tek istisnasıydı.

Biz komünistler ise, direnişin ertesi gününden başlayarak, binlerce kuşlama yaptık. İki fabrika (İzmir Pamuk Mensucat ve DYO) ile iki semte (Yamanlar ve Güzeltepe) konuya ilişkin bildirilerimizi dağıttık.

Şimdi görevimiz, büyük küçük demeden her saldırıya güçlü, yaygın ve kitlesel bir karşı saldırıyla yanıt vermek için hazırlanmaktır. İzmir proletaryasını Buca şehitlerine yaraşır bir kavga bilinci ve gücüne eriştirmek için yürünecek yolun ve bu çerçevede görevlerimizin bilincinde olarak haykırıyoruz:

Buca şehitleri onurumuzdur!
Devrim şehitleri ölümsüzdür!

İzmir'den Ekimciler

Devrim şehitleri ölümsüzdür!

İşçiler, Emekçiler

Şehit düşen bu devrimciler, faşist sermaye düzeninin zindanlarında verilen şehitlerin ne ilki ne de sonuncusudur. Ölüm oruçlarında, direnişlerde devrimci kimliğini insanlık onurunu korumak için ölümü kucaklayan, sakat kalan onlarca, yüzlerce devrimciye yenileri eklendi. Ülkemizde sermaye devletinin açık terörü, gözaltında kayıplar, işkenceler, yargısız infazlar, kitle eylemlerine hunharca saldırılar artık gündelik olaylar haline geldi. Fakat önemli olan bunun nedenlerini anlayabilmektir. Sermaye düzeninin işçilere, emekçilere, ezilenlere yoğun sömürü, sefalet ve bunu sürdürebilmek için baskı ve terörden başka verebileceği birşey yoktur. Ve devrimciler, komünistler bu sömürü ve teröre karşı dikilecek bir işçi-emekçi isyanının öncüleridir, buzkıranlarıdır. Onlar ezilen yığınlara seslenişleri, örgütleme çabalarıyla hiçbir kişisel kaygı taşımaksızın, ölüm pahasına en öne atılmalarıyla faşist sermaye iktidarının korkulu rüyaları, kabuslarıdır. İşte düzen, ister dışarda ister zindanlarında vahşi saldırılarıyla işçi sınıfının ve ezilenlerin yarınlarının müjdeleyicisi devrimcileri, komünistleri teslim almak istemekte, devrimci bir işçi sınıfı ve halk hareketini öncüsüzleştirerek önden boğmaya çalışmaktadır.

O halde terörist devletin, devrimcileri, komünistleri terörist ilan edip sizden yalıtma çabalarına kanmayın. Bilin ki devrimci ve komünistlere yönelen her saldırı aslında işçi ve emekçilerin örgütlü mücadelesine, aydınlık yarınlarına yönelmiştir. Buca cezaevinde halen devam eden direnişe sahip çıkmak, yaşanan katliama ve ardından tutsakların analarına, ailelerine yönelen vahşi saldırılara karşı durmak aslında kendi geleceğinize, insanlık onuruna sahip çıkmaktır.

EKİM İzmir İl Örgütü'nün bildirisinden...

TİKB'nin kötü sınavı

Gerçekler inatçıdır!

"Elinizdeki 106. sayısıyla, *Ekim*, 1987 Ekim-'inde başlayan illegal yayın yaşamının 7 yılını geride bırakarak 8. yılına başlamış oluyor. Bunun ideolojik ve örgütsel anlamı *Ekim*'in 100. sayısına ilişkin başyazıda ele alınmış bulunduğu için burada bir yineleme gereksizdir. Şu kadarını ekleyelim ki, *Ekim* kendi türünde bugün Türkiye'de artık tek yayın organıdır. Bir başka örneği yoktur. Bu, hala varlığını sürdüren başka bazı illegal yayın organlarını görmezlikten geldiğimiz anlamına gelmiyor. Fakat bunlar giderek can çekişiyor. Çoktandır ikinci sınıf yayın konumuna düşürülmüş bulunan ve adeta bir "yük" gibi ele alınan bu bir kaç örnek, yayın periyodu seyreltilerek ve düzensizleştirilerek, yayın kalitesi kaygısı ise tümden bir yana bırakılarak, gitgide tasfiye ediliyorlar. Bu konuda geçmişten gelen ve örgütsel perspektiflere bağlanan "ilkesel" angajmanlar olmasaydı, bu tasfiye belki çoktan tamamlanmış bile olurdu. Dikkate değer olan nokta, bu tasfiyede polis baskısının göğüslenemeyen güçlükleri belli bir rol oynasa bile, bunun hiç de asıl neden olmadığıdır. Asıl neden, ideolojik ve örgütsel tasfiyeciliğin yayın alanında da kaçınılmaz sonuçlarını ortaya koymasıdır."

Bu değerlendirme *Ekim*'in bir yıl önceki 1 Ekim 1994 tarihli sayısında yeraldı. TİKB merkez yayın organı *Orak-Çekiç*'in bunu izleyen 86. sayısı ise ancak Mart 1995'de yayınlanabildi. Bu sayıda yeralan "*Orak-Çekiç'in Önemi ve Sorumluluklarımız*" başlıklı başyazı, yukarıdaki değerlendirmeden duyulan rahatsızlığı en kaba bir biçimde dışa vuruyor. Üç sayfalık bu başyazının neredeyse yarısı EKİM'e hakaretlere ayrılmış. Kaleme alanların dünkü düzeylerinde bugün ortaya çıkan değişim konusunda bizim için hayli aydınlatıcı olan bu bölümü, ekte olduğu gibi yayınlıyoruz. Eleştiri adı altında yapısal zayıflıklarını açığa vuranlara karşı alınacak en iyi tavrın bu olduğuna inanıyoruz.

"Düzeylerindeki değişim" diyoruz; zira bizim için TİKB, ideolojik tartışma ve çatışmalarda, eleştirinin ideolojik özündeki sertliği belli bir üslup düzeyiyle birleştirmeyi başarabilen nadir siyasal hareketlerden biriydi. Onlar bu konuda öylesine hassas görünüyorlardı ki, örneğin daha bir kaç yıl öncesinde ve bir vesileyle, kullandığı belli ifadelerden dolayı *Seçenek* dergisine şu son derece sert tepkiyi gösterebiliyorlardı: "(*Seçenek*) Öncelikle, sağ oportünist görüşlerine yönelttiğimiz eleştiriler karşısında 'boş laf', 'uyanık pozları takınmak', 'bir hayli cesur' vb. gibi ayaktakımma özgü bir jargon kullanmak seviyesizliğine düşmüştür." (*Kesintisiz Devrim ve Oportünizm*, s.84)

Okur *Seçenek*'in TİKB'ye karşı kullandığı ifadeleri TİKB'nin EKİM'e karşı kullandığı ifadelerle karşılaştırmalıdır. *Seçenek*'in hayli masum kalan deyimleri "ayaktakımına özgü" bir "seviyesizlik" örneği ise eğer, TİKB'nin EKİM'e karşı kullandığı dil neyin örneğidir acaba? Bu sorunun yanıtını açıkta bırakıyoruz.

TİKB bu üslubu genellikle EKİM'e karşı kullanıyor ve bu davranışı çok yeni de sayılmaz. Görünüşe göre burada bir çelişki var. Ekteki yazıda bizi çok küçümsüyor görünenler, hatta hatta "bir hiç" yerine koyanlar, nedense sayfalarında (çoğu kez de başyazılarında) açık ya da örtülü bir biçimde sık sık bize yer vermeden edemiyorlar. Ve bizimle tartıştıkları her durumda, özgüven ve sükunetlerini, dillerine hakim olamayacak ölçüde hep kaybediyorlar.

Bu görünürdeki çelişki, sakın EKİM'in nesnel varlığının TİKB'nin ideolojik ve örgütsel yetersizliklerine tutulmuş bir ayna olması gibi bir rahatsız edici gerçeklikten kaynaklanıyor olmasın!

Açık olgular ve oportünist sancılar

Spekülasyon temelsiz, dayanaktan yoksun, kanıtlanamayan iddia demektir. Oysa *Ekim*'in giriş bölümüne aktardığımız değerlendirmesi, çıplak gözle görülebilen apaçık bir tabloya dayandırılmıştır. Bu tabloyu, geçmişte illegal yayın alanında belli bir iddia ve pratik sahibi olan üç hareketin yukarıdaki satırların kaleme alındığı tarihteki durumu üzerinden örnekleyeceğiz.

TDKP'den başlıyoruz. 1987'de girdiği yeniden toparlanma sürecini illegal bir yayın organı eksenine oturtmak konusunda "ilkesel" düzeyde

açık bir iddia taşıyan bu hareket, *Devrimin Sesi*'nin yayın periyodunu 15 güne indirerek bu iddiasına ayrı bir ciddiyet kazandırmış göründü. 1990 Mayıs'ına ait temel bir belgede, bunu "ilkesel" bir sorun olarak ele aldığını döne döne vurgulayarak şunları söyledi: "Partimizin örgütlenme çizgisinin temelini oluşturan 'illegal basın çevresinde örgütlenme' politikası, ... partimizin tüm diğer 'devrimci' gruplardan niteliksel ayrılığının ve marksist-leninist örgütsel temelinin bir göstergesidir."

Bu aynı iddiayı 1992 tarihli *TDKP Röportaj*'nda aynı kibirli hava ile tekrarlayan bu yeni dönem liberalleri, gerçekte tam da bu sözleri ettikleri sırada, legalizme boylu boyunca uzanmış durumdaydılar. "Merkez Yayın Organı" altbaşlığı taşıyan ve legalist açılımlara paralel olarak gitgide bir "yük" olarak görülmeye başlanan *Devrimin Sesi,* sayfa sayısı düşürülerek ve yayın periyodu fiilen aylık hale getirilerek hızla geri plana itildi. 1994 Eylül'ünde, yani *Ekim*'in yukarıdaki değerlendirmeyi yaptığı günlerde, yayın periyodu artık resmen de aylık hale getirildi. Ne var ki, büyük bir samimiyetsizlikle, bunun geçici olduğu, kısa zamanda yeniden eski periyoda dönüleceği de iddia edildi (*Devrimin Sesi*, sayı:180, Eylül '94).

Gerçekte ise bu, *Devrimin Sesi*'nin fiili tasfiyesinde yeni bir adımdı. Oysa aynı dönemde legal haftalık dergi aksamadan çıkıyordu ve günlüğe geçiş hazırlıkları yapılıyordu. Bugünkü durum ise ortadadır. TDKP neredeyse tamamen legale çıkmak üzeredir. Ve tam da böyle bir sırada, *Devrimin Sesi*'nin son sayısında (sayı:192, Eylül 1995) yeni bir müjde verilmektedir. Buna göre, "yeni işlev"inden dolayı *Devrimin Sesi* artık daha az sayfayla (son sayısı 12 sayfa) yayınlanacak, dağıtımı da "daha dar ve sınırlı olacaktır". Bu yeni durumda, "dergiyi çeşitli olanaklarla çoğaltmak" ve dağıtmak işinin artık büyük ölçüde "okurlar"a ait bir görev olduğu da münasip bir dille eklenmektedir.

Sonuç? Sonuç, işlev değişikliği adı altında "MYO"nun fiili tasfiyesidir. Bu iş henüz resmen de yapılmıyorsa, bu tam da, geçmişin o hala etkisi süren "ilkesel" angajmanlarından dolayıdır. Fakat bu liberal bayların bu tür "ilke"lerin yükünden kurtulmada son yıllarda sergiledikleri maharetler düşünüldüğünde, çok geçmeden (muhtemelen legal partinin hemen ertesinde) bu işin resmen de sonuçlandırılacağından kuşku duyulmamalıdır.

Bu sonuç, tam da bir yıl önce *Ekim*'de söylendiği gibi, "ideolojik ve örgütsel tasfiyeciliğin yayın alanında da kaçınılmaz sonuçlarını ortaya koymasıdır".

Bir başka örnek, bugünkü MLKP'nin dünkü öncellerinden olan TKP-ML Hareketi'nin aynı alanda izlediği tutumdur. TDKP'den farklı olarak bu hareket, yeni dönemde kendini illegal yayın faaliyeti alanında "ilkesel" vurgularla bağlamadı. TDKP kendi tutumunu bir bakıma kendi geçmiş ('80 öncesi) olumsuz deneyimine dayandırıyordu. Oysa TKP-ML Hareketi'nin yeni dönemdeki en belirgin davranışı, '80 öncesinin TDKP-Halkın Kurtuluşu deneyimini yeni koşullarda tekrarlamak hevesinden başka bir şey değildi. Liberal bir çürüme sürecindeki TDKP'yi "komünist" görecek kadar çarpık bir sağ oportünist bakışaçısına sahip olan bu hareket, işe daha başından legal bir yayın organıyla başladı. Bununla birlikte ağır aksak da olsa illegal yayın organını (*İleri*) çıkarmayı sürdürdü. Aylık görünen fakat fiilen 2-3 ayda bir düzensiz olarak çıkan *İleri* dergisinin periyodu, 1993 Şubat'ında resmen de iki aylık hale getirildi. Bu gerekçelendirilirken de, adet olduğu üzere, "Türkiye gibi faşist ve gerici diktatörlüğün hüküm sürdüğü bir ülkede her koşul altında illegal yayın organını sürdürmek" gerektiği bir kez daha vurgulandı. Ardından ise, bu alandaki tutum değişikliğinin her zamanki ortak oportünist mazereti haline gelmiş bulunan "işlev değişikliği" gerekçesi ileri sürüldü. "Hareket" "her ikisi de aşağı-yukarı aynı içerikte ve aynı işleve sahip iki yayın organı lüksüne sahip" değildi. "Hareketimizin yayın organları çalışmasına ayırabildiği gücü olabildiğince ekonomik bir biçimde kullanması" gerekiyordu. Bu nedenle de, "Hareket MK, belli bir süredir devam eden yayın politikası tartışmaları ışığında İLERİ'nin bundan böyle öncelikle örgütsel sorunlara ağırlık veren bir organa dönüştürülmesi"ne karar vermişti. (*İleri*, sayı-102-103, Şubat '93)

Bu *İleri*'nin bir siyasal organ olarak tasfiyesi demekti. Her yeni adım ve değişikliğin "bazı zorlukları, tedirginlikleri, hatta yanlış anlamaları" getirebileceğinin farkında olduğunu da belirten başyazı, konuyu şu ferahlatıcı cümleyle bağlıyordu: "Ama hareketimiz bu tür sorunları aşabilecek marksist-leninist olgunluğa fazlasıyla sahiptir".

Bunca karışık ve sıkıntılı söz yerine birazcık daha yürekli olunsaydı, haftalık bir legal gazeteye hazırlandığımız ve faaliyetimizi bu eksene oturttuğumuz bir sırada, illegal bir yayının "yük"ünü artık daha fazla çekemeyiz de denebilirdi.

Bugünkü MLKP'de durumun farklı olmadığını, birleşmenin getirdiği biricik değişikliğin yeni bir isimden ibaret olduğunu eklemek bile gereksizdir.

Son örneğimiz, şimdiki muhatabımız olan TİKB'nin kendisidir. Anlamsız tartışmalara ve çok kolay eğilim duyulduğunu gördüğümüz demagojiye mahal vermemek için şunu peşinen belirtelim ki, biz TİKB'yi hiçbir biçimde öteki iki siyasal hareketle, TDKP bir yana, MLKP ile bile aynı platformda ele almıyoruz. TİKB bu ülkede tasfiyeciliğe karşı uzun yıllardır ideolojik ve örgütsel planda direnç göstermiş bir harekettir ve bugün hala, bu alanda EKİM'in yanısıra anılabilecek tek harekettir. Biz TİKB'nin bu konumuna her zaman değer verdik ve kendi cephemizden tasfiyeciliğe karşı onunla fiili bir dayanışma içinde olduk. Ne var ki, EKİM'in her zaman vurguladığı gibi, geleneksel platformdan ileriye çıkamayanların, halen bulundukları yerden daha geriye düşmeyeceklerinin de hiçbir güvencesi yoktur. Bunun son örneği bizzat TİKB'nin kendisidir. Onun son zamanlardaki evrimi bu yönde hoş olmayan işaretleri çoğaltmaktadır.

TİKB'nin pratiğinde hoş olmayan gelişmelerin en dikkat çekici olanı, şimdi tartışmakta olduğumuz illegal yayın ve onunla bağlantılı örgütlenme ve çalışma tarzı sorunlarıdır. TİKB'nin geçmişte son derece önemli gördüğü bu alanda bir süredir bu denli kolay bir biçimde hatalı bir pratiğe yönelmesini biz başından itibaren kaygıyla izledik. Durumu yeni bir çalışma alanına (açık alana) geçişteki geçici bir zorlanma saydık, telafi edilmesini umduk. Fakat bugün aradan dört yıl geçmiştir. Durum değişmek bir yana, gitgide daha da kötüleşmektedir. Ve en kötüsü, TİKB bir yandan durumdan rahatsız görünür, tedbir alma görevini önüne koyarken, öte yandan EKİM'e yönelttiği hırçın saldırılar içinde ileri sürdüğü argümanlarla, durumu adeta meşrulaştırma yoluna gitmektedir.

Yeni dönemde TİKB'de illegal yayın sorununu ele alış ve uygulama nasıl seyretmiştir, önce kısaca bunu görelim. İki sayılık bir ara yayın sayılmazsa (1987 yazı), dört yılı aşkın bir aradan sonra, *Orak-Çekiç* 1989 Temmuz'unda yeniden yayınlanmaya başladı. Bu sayıda (sayı: 63) yeralan, *"Yeniden Yayın Yaşamına Başlarken Orak-Çekiç'in Dünü, Bugünkü Görevleri"* başlıklı uzun başyazı, TİKB'nin illegal yayın yaşamındaki geçmiş olumlu deneyimini özetliyor, yeni dönemde bunu sürdürme kararlılığı vurgulanıyordu.

Yazının hemen girişinde Türkiye sol hareketinin 1989'daki durumu hakkında şunlar söyleniyordu: "Sanki 12 Eylül rejiminin saldırıları sonucu kısa sürede çökertilen örgütsel yapılar ile, 1974 sonrasında legal dergiler etrafında örgütlenme arasında bir bağ yokmuş gibi, aynı süreç yeniden taklit edilmeye çalışılıyor." (*Tasfiyeciliğin Son On Yılı*, s.8)

Geçmişin tekrarlanan legalist pratiğinin bu teşhisi ve eleştirisi tüm yazı boyunca sürüyor. Yazının bir yerinde *OÇ* deneyiminin "en önemli derslerinden biri" şöyle özetleniyor:

"Özellikle şunu belirtelim ki, bizim *OÇ* deneyimimizden çıkardığımız en önemli derslerden biri; Türkiye gibi en iyi zamanlarında bile demokratik özgürlüklerin son derece kısıtlı olduğu, bunların her an sıkıyönetim ilanları ve adeta periyodikleşmiş ordu darbeleriyle askıya alınabildiği bir ülkede illegal bir örgütün inşasında böyle bir gazeteye her zaman gereksinim vardır. İster silahlı devrim yükselsin, ister karşı-devrim yükselsin illegal gazeteden vazgeçilmemelidir. Kuşkusuz legal gazeteler en geniş yığınlara ulaşmada daha büyük avantajlara sahiptirler ve bu yüzden yasal olanaklar koşullara uygun olarak kullanılmalıdır. Fakat, bu ülkemizin koşullarını ve sınıf mücadelesinin sertleşeceği ileriki günleri unutmak ve karşısına konmak pahasına olmamalıdır." (s.13-14)

Biz, yalnızca olumlu bir pratik deneyimin derslerini içerdiği için değil, fakat bizim için çok daha önemli olarak, legal yayın eksenli tasfiyeciliğe karşı kesin bir tutumun örneği olmasından dolayı da, bu uzun değerlendirmeye *Ekim*'in tam beş sayfasını ayırmakta tereddüt etmedik. (Bkz. sayı: 25, s.30-34)

TİKB legal yayın eksenli tasfiyeciliğe karşı eleştirilerini değişik vesilelerle yineledi. 1991 ilkbaharında toplanan TİKB II. Konferansı, *Konferans Raporu*'nun IV. Bölümünde (*Yasal Olanaklardan Devrimci Bir Tarzda Yararlanmayı Öğrenmek Zorundayız*); geçmiş deneyimler ışığında, bir kez daha legalizmi ve bunun yayın alanına yansımasını dikkate değer vurgularla eleştirdi.

Gelgelelim TİKB'nin tutum ve pratiğinde dikkat çekici değişim de bu konferansın hemen ardından yaşandı. Elbette yanlış olan legal alanda bir dizi açılımın gündeme getirilmesi değildi. Fakat bunun, tam da, illegal yayını hızla geri plana iterek ve gide gide onu işlevsizleştirerek yapıl-

masıydı. TİKB, hırçınca tepkiler içinde ucuz demagojiye sapmak yerine, sükunetle dönüp geriye bakarsa eğer, legal yayının çıkışıyla birlikte illegal yayının bir yana itildiğini bütün açıklığı ile görecektir.

TİKB, tüm deneyimine ve açık belirlemelerine rağmen, legal yayın alanına geçtiği andan itibaren, hiç değilse pratikte, legali illegalin yerine ikame etmiş, bu konuda gelenekselleşmiş zaafı olduğu gibi tekrarlamıştır.

Olgulara bakalım. TİKB II. Konferansı, *Orak-Çekiç*'in Temmuz 1991 tarihli 78. sayısında açıklandı. O güne kadar *OÇ*, zaman zaman aylık olsa bile, daha çok iki aylık periyodlar halinde çıkıyordu. Bunu izleyen 79. sayı Eylül '91'de, onu izleyen 80. sayı ise Aralık 91'de çıktı. Legal yayın tam bu sırada, Kasım '91'de devreye girdi. Bu andan itibaren 81. sayı Mayıs '92'de, yani 5 ay sonra, 82. sayı Şubat '93'te, yani tam 9 ay sonra çıkabildi. 83. sayı 6 ay sonra (Ağustos '93), 84. sayı 5 ay sonra (Ocak '94), 85. sayı 5 ay sonra (Haziran '94) ve EKİM'e küfreden 86. sayı ise tam 10 ay sonra (Mart '95) yayınlanabildi.

Bu tablo net bir biçimde gösteriyor ki, legal yayının çıkışı illegal yayını fiilen tasfiye etmiştir. Yaşanan hiç de kısa süreli bir aksama ya da "düzensizlik" değildir. Polis rejimi koşullarında illegal bir yayın organının zaman zaman aksamalar ve kesintiler yaşaması son derece doğaldır. Fakat yukarıdaki tablo tamı tamına dört yıla aittir. 1991 Eylül'ü ile 1995 Eylül'ü arasında *OÇ* toplam 9 sayı çıkmıştır. Yani ortalama 6 ayda bir! TİKB, kendi deyimiyle, "akıllarına esince illegal yayın çıkaran" örgütlerden biri durumuna düşürmüştür kendini.

Ne pahasına? Legal yayınları düzenli çıkarmak pahasına! Evet, tablonun öte yüzünde, tam da bu aym dört yıl içinde, ilkin 15 günlük düzenli periyodlarla politik yayın ve sonra 10 günlük düzenli periyodlarla "işçi gazetesi" vardır. Tablonun bu iki yüzünün birarada sunduğu manzara son derece rahatsız edicidir.

Oysa TİKB II. Konferansı, legal açılımlardan sözederken, "yasadışı bir temelde örgütlenme ve gizli çalışmayı her durum ve koşulda esas alma"yı temel bir ayrım çizgisi olarak tanımlıyor ve ekliyordu: " **'Yasalcılık'**ı ilke olarak benimsediğini zaten saklamayan tümüyle çürümüş revizyonistlerin dışında kalan 'yasalcılar'a soracak olursanız eğer, bu temel ilkeden kendilerinin de sapmadığını iddia ederler. Ama herşeyin ölçüsü olan pratiğe baktığınız zaman, bunların bütün veya esas ağırlığı yasal alanlara verdiklerini görürsünüz."

Buna örnekler verilirken de, aynen şunlar söyleniyordu: "Yeraltı ile yerüstü arasındaki sınırlar belirsizdir ve birbirlerinden yalıtılmış olması gereken bu iki kesim çeşitli biçimlerde fiilen içiçe geçmiş durumdadır. Hem içerik hem de biçim olarak belli bir düzey tuttırabilmiş ve düzenli bir yeraltı basınına sahip değilken, yasal dergi ve yayın tutkunudurlar." (*TİKB II. Konferansı Belgeleri*, s.122)

TİKB, dört yıl önce söylenen bu sözlerin ışığında dönüp kendi dört yıllık pratiğine bakmalı, ortadaki tabloyu yüreklilikle değerlendirmelidir. Oportünizmin en ayırdedici özelliği, söz ve eylem arasındaki tutarsızlıktır. Bu arkadaşlar komünistlere uluorta "oportünizm" yaftası asacaklarına, dört yıl önceki sözleri ile dört yıllık pratikleri arasındaki başdöndürücü uçuruma şöyle bir bakarlarsa, bu yaftayı yanlış adrese iliştirmeye çalıştıklarını görmekte çok fazla zorlanmayacaklardır.

"Ciddi zaaf"lar ciddi tahliller gerektirir

Tartışmakta olduğumuz 86. sayıda yapmaya çalıştıkları da aslında bir bakıma budur. Fakat bizzat EKİM'in devrimci uyarıları ve basıncı altında yapmak zorunda kaldıkları bu işi, tutup EKİM'e yönelik karalama ve hakaretlerle birleştirmeyi marifet sayıyorlar. Herhalde böylece tam dört yıldır içine düştükleri kaba ve tehlikeli bir zaafı bir ölçüde gözlerden gizleyebileceklerini, bir parça mazur gösterebileceklerini umuyorlar. Bu öylesine bir gericiliktir ki, EKİM'in devrimci tutumunu ve pratiğini karalayayım derken, gerçekte bir dizi tasfiyeci argümanı da utangaçça savunmak durumuna düşürüyorlar kendilerini. Şaşırmamak gerekir buna; devrimci bir tutum ve çabanın karşısına çıkanların kaçınılmaz olarak düşecekleri bir durumdur bu. Bugüne kadar cepheden EKİM'in karşısına çıkan herkesin ortak akibeti de bu olmuştur.

İllegal yayın alanında içine düştükleri vahim duruma yıllarca seyirci kalanlar, EKİM'in devrimci bir sorumluluk ve sükunetle yapılmış uyarılarının ardından gelen ilk sayılarında nihayet, "*Orak-Çekiç'in Önemi ve Sorumluluklarımız*" başlıklı bir başyazı kaleme almak zorunda kalıyorlar. Olgular apaçık olduğu için de içine düştükleri durumu reddedemiyorlar: "OÇ uzunca bir süredir düzensiz ve seyrek çıkıyor. Haklı bazı nedenleri de olsa,

yeraltı örgütlenmesini esas ve temel alan komünist bir örgüt için bu ciddi bir zaaftır."

Devrimci ciddiyet, "ciddi bir zaaf"tan sözedildiği her durumda, dönüp bunun nedenlerini ve ortaya çıktığı koşulları tahlil edip ortaya koymayı gerektirir. Bu arkadaşlar ise devrimcilere yakışan bu biricik tutum yerine, oportünizmin bu gibi durumlardaki tipik davranış biçimlerine sığınıyorlar. Bin dereden su getirerek bu kadar kaba bir zaafı mazur göstermeye çalışıyorlar. Bunun bir yolu EKİM'in bu alandaki olumlu tutum ve pratiğini karalamak ise, bir öteki yolu da, yaşanan zaafı "teorik, siyasal ve örgütsel" alanda yaşanan gelişme "atılımı"nın adeta bir "yan ürünü", kaçınılması biraz güç bir bedeli gibi göstermeye çalışmaktır. "Ciddi bir zaaf"tan sözedip de ardından böyle davrananların, bu aynı zaafı hala da sürdürmelerine biz bu nedenle fazlaca şaşırmıyoruz. Gerçek nedeniyle birlikte kavranamayan bir zaafın aşılması mümkün değildir.

Bu arkadaşlar zannediyorlar ki, "bu ciddi bir zaaftır", bu alanda "çığır açmış bir örgüte yakışmaz", "bağışlanabilecek bir durum değildir bu", yasadışı yayın "önemlidir", "vazgeçilmezdir", "OÇ'yi yeniden düzenli bir periyoda oturtmak" gereklidir vb. vb. sözler etmek, bir zaafın anlaşılması ve aşılması için yeterlidir. Hiç de yeterli olmadığını aradan geçen zamanın göstermiş olmasını bir yana bırakalım. Bu tutum, açık olgular karşısında bir gerçeği teslim etme ile, bir zaafı oluştuğu koşullar içinde kavrama, nedenlerini tahlil etme ve aşmayı birbirine karıştırmak demektir. TİKB içine düştüğü ve yıllarca rahatsız olmadan sürdürdüğü zaafın gerçek nedenlerini hala da anlayabilmiş değildir. Bu nedenledir ki, iç ve dış basınç karşısında, hiç değilse bugünden sonra belli bir düzen içinde illegal yayını yeniden sürdürmeye kalksa bile, bu çok da anlamlı olmayacaktır. Komünistlere karşı uluorta tekrarlayıp durdukları o "biçimci ve mekanik yaklaşım"ın iyi bir örneği, asıl tam da bu durumda çıkacaktır karşımıza.

* * *

Ekim'in sayfaları daha fazlasına olanak vermediği için TİKB'nin içine düştüğü "çok ciddi zaaf"ın gerçek nedenlerine burada ancak kısaca değinebiliriz.

İllegal yayın alanında "çığır açmış" olmakla övünen bu arkadaşlar, öyle anlaşılıyor ki, böyle bir yayının gerçek işlevi konusunda hala da yeterli bir açıklığa sahip değildirler. Ya da moda eğilim olan "yasal yayın tutkunluğu", onların bu alandaki geçmiş kavrayışlarında bugün çok ciddi gedikler açmış, önemli boşluklar yaratmıştır.

Bunu daha yakından görelim. Yasal yayının devreye girmesinin "OÇ'in niteliğinde de belli bir farklılaşmayı getirdi"ğini söyleyen sözkonusu başyazı şöyle devam ediyor: "Propaganda yazılarına (da) yer vermeyi sürdürmekle birlikte, OÇ artık ağırlıklı olarak, örgütlenme ve çalışma tarzına ilişkin sorunların ele alındığı, çeşitli bölge ve alan çalışmalarına ilişkin deneylerin aktarıldığı, daha çok kadro ve taraftarlarımıza yönelik merkezi örgütsel bir organ halini aldı." Yazının "OÇ'yi yeniden düzenli bir periyoda oturtmak kararı"nı açıklayan paragrafı, bu aynı fikri yeniden tekrarlıyor.

Kolayca görülebileceği gibi bu, TKP-ML Hareketi'nin daha önce sözü edilen gerekçesinin bir benzeridir. Buna göre, legal politik bir yayının çıktığı koşullarda, illegal bir politik yayın gereksiz ve "lükstür".

Bu, illegal bir yayın ihtiyacının gerçek nedeni ve işlevini anlayamamaktır. İllegal bir politik yayın organı, tüm öteki nedenler yanında, temelde ve en başta illegal örgüt/parti gerçeği ile sıkı sıkıya bağlantılıdır. İllegal bir politik yayın organı, illegal olan bir örgütün/partinin sadece kendi "kadroları ve taraftarları" önünde değil, fakat çok daha önemli olarak, kamuoyu ve kitleler önünde dosdoğru konuşabilmesi için vazgeçilmez bir dolaysız kürsüdür. Hiçbir legal yayın organı bu işlevi yerine getiremez. Ya da sözkonusu illegal örgüt/parti, kendi ciddiyetini zedelemek istemediği sürece, bunu legal yayınların kısıtlı ve dolaylı boğuk diline bırakamaz.

Yaşadışı bir örgütün/partinin Merkez Yayın Organı, yalnızca "bütün politik ve örgütsel faaliyetin yolgöstericisi, yönlendiricisi, bu çerçevede biçimlenen merkezi önderliğin kürsüsü" değil; fakat aynı zamanda, örgütün/partinin "temel ve taktik konulardaki görüş ve politikalarının, hedef ve görevlerinin **dolaysız** ve **bağlayıcı** taşıyıcısı"dır da. Sınıf, yığınlar ve kamuoyu önünde, örgütün/partinin "sesi ve kürsüsüdür". (Bkz. *Ekim*, sayı:49, Ekim '91)*

İllegal bir örgütün/partinin bu işlevi yerine

---

* Komünistlerin bu bakışaçısındaki net konumları ve buna uygun bir uygulamadaki hassasiyetleri konusunda bir fikir edinmek isteyenler, *Ekim*'in zaman zaman örgütsel ağırlıklı bir yayın organı görünümü kazanmasına ilişkin olarak 3. Genel Konferansımızda yapılmış değerlendirmelere ve tutanaklarda yeralan eleştirilere bakabilirler.

getirebilecek bir merkez yayın organı da ancak illegal olabilir. Ama siz eğer bunun legal bir politik gazete ya da popüler bir "işçi gazetesi" üzerinden de pekala yapılabileceğine inanmışsanız, elbetteki böyle yayınların devreye girdiği andan itibaren illegal alanı boşlamaya başlarsınız. Bu gerçekten size artık "ekonomik" olmayan bir uygulama, bir "lüks" gibi görünmeye başlar. Hele bir de illegal bir yayının sayısız zorluğu ve aman vermeyen bir faşist polis rejiminin sürekli baskısı sözkonusuysa, kolaya eğilim duymanızı besleyen böyle bir nesnel basınç da varsa, "lüks" olmaktan öteye aynı zamanda riski ağır bir "yük" olarak da görünmeye başlar. Bu durumda, "örgütsel işlev"-le sınırlandırılmış bir illegal yayın organı da ancak, bazı örgütsel sorunların, belgelerin ve raporların biriktiği zaman dilimlerinin ardından yayınlanabilecektir. Bu bazen 5 ayda bir, bazen 6 ayda bir, hatta hatta bazen de 10 ayda bir olabilir!

Dahası var. Örgüt ya da parti adına illegal bir yayın kürsüsünden kamuoyuna ve yığınlara dosdoğru seslenmekten vazgeçtiğiniz bir noktada, bu beraberinde bildiri, pul ve afiş gibi illegal araçlardan da önemli ölçüde "feragat" etmeyi getirir. Bu işi de yine çok büyük ölçüde legal politik yayın ya da "işçi gazetesi" adına yapmak yoluna gidersiniz. İllegal pul, bildiri vb. araçları ise, çok çok örgütün kuruluş yıldönümlerinde ya da örgüt şehitlerini anma vesileleriyle kullanmak kalır geriye. Böyle bir açık niyetle yola çıkmamış olsanız bile, sonuçta bir de bakarsınız ki, faaliyetin esas ağırlığı kendiliğinden "legal yayın eksenine" kaymıştır. Elbette bu beraberinde kaçınılmaz başka bazı sonuçları da getirecektir. Getirdikleri yalnızca pratik sonuçlar da olmayacaktır. Gide gide buna uygun bir eğilimi de seslendirmeye, açık ya da utangaç bir biçimde içine girdiğiniz bu yeni durumu savunmaya da başlarsınız.

Bu bizi TİKB'nin düştüğü zaafın ikinci temel nedenine getiriyor. Komünistlere yönelik bir saldırı hezeyanı içinde aynen şunlar söylenebiliyor: "O çok böbürlendikleri yasadışı yayınlarının ele aldığı konular ve içerik açısından yasal yayınlardan herhangi bir farkı yoktur. Bu durumda neden yeraltındadırlar, yayınların neresi yasadışıdır, anlamak zordur."

Bu sözler, bu sözlerin gerisindeki mantık, olduğu gibi Perinçekler'e aittir. Ufku burjuva legalitesini aşmayanlar, TİKB de içinde yeraltını temel alan tüm devrimci örgütlere saldırırlarken, sık sık sorunu böyle koyabilmektedirler. Yazık ki TİKB, EKİM'in devrimci konumunu karalama çabası içinde, temel bir politik-örgütsel sorunu, bununla bağlantılı bir çalışma tarzı ve buna uygun araçlar sorununu, dar ve biçimsel bir "yasal"lık ölçüsüne vurabilmiştir. İdeolojik bakışaçısını yitirerek bir hukukçu kafası ile konuşabilmiştir. Fakat tam da bu yolla, kendi zaafının bir başka temel nedenini de açığa vurmuştur.

"Yayınlarının neresi yasa dışıdır?"! TİKB'nin bu sorusu, "legal yayın tutkunluğu"nun kendine uygun tasfiyeci düşünüş biçimleri yaratmasından başka bir şey değildir. Böyle düşünebilenler, tekrarlıyoruz, yarın illegal yayın faaliyetini yeniden düzene koysalar bile, bunu asıl olarak dünkü "ilkesel" angajmanlarından, bu çerçevede kendilerine yöneltilen iç ve dış basınçtan dolayı yapmış olacaklardır. Böyleleri, karşı-devrim yasal alanı kaba zor yoluyla tümüyle kapatmak gücü bulamadığı sürece, yeniden yayınlanacak bir illegal yayını sürekli kılmak iradesi de gösteremeyeceklerdir. "Modern yeraltı matbaası"nın başına gelecek muhtemel bir yeni kazanın ardından, yeniden 6-9 aylık periyodlara döneceklerdir.

"Yayınlarının neresi yasadışıdır?" Bu soru öylesine budalacadır ki, biz onu neresinden yanıtlayacağımızı bile kestiremiyoruz. Bir sözü bir örgüt ya da parti adına dosdoğru söylemek, bir çağrıyı doğrudan bir parti adına yapmak, bir tutumu dosdoğru bir ihtilalci örgüt adına savunmak ile, tüm bunları legal bir politik yayın ya da popüler bir "işçi gazetesi" adına ve onun boğuk diliyle yapmak gerçekten aynı şey midir? Ayın şey olduğuna ve aynı sonuçları yaratacağına inananlar, popülist "hareket" geleneğinin yasal "dergicilik" kulvarına girdiklerini de böylece itiraf etmiş olurlar.

Anlaşıldığı kadarıyla bu arkadaşlar *Ekim*'de işlenen konular ve yazılan yazıların pekala legal yayınlarda da ele alınabileceğini bize anlatmaya çalışıyorlar. Biz bu konuda onlara tümüyle katılıyoruz. Dahası biz legal basında bugün ele alınamayacak herhangi bir konu olduğunu da sanmıyoruz. Fakat ardından bir soru da biz soruyoruz. Siz legal basında, "işçi gazetesi"nde herhangi bir söze "TİKB olarak biz", ya da "örgütümüz TİKB" diye başlayabiliyor musunuz? İşçiler, emekçiler, devrimciler önünde bir hareket, bir örgüt adına dosdoğru konuşabiliyor musunuz? Böyle konuşabilmek çok mu önemli dediğiniz bir noktada, bu, size bir şeyler anlatmaya kalkmak için artık

biraz geç olduğunu gösterir yalnızca.

İllegal bir örgüt ya da parti sesini, tutumunu, çağrısını kamuoyuna ve kitlelere sürekli ve dosdoğru duyurabilecek bir özgür kürsüye sahip olmak yerine, hep "dergimize posta yoluyla gelen" türünden gülünçlüklere sığınıyor ve bununla yetiniyorsa, böyle bir "illegal" devrimci örgüte/partiye ancak acımayla bakılabilir.

Söylediğimiz her söz "yasadışı" olduğu halde, biz onun bugünün Türkiye'sinde "yasal" alandan da söylenebileceğini çok kimseden iyi biliyoruz. Hemen akla gelebileceği gibi, biz bundan hiç de yalnızca yasal yayınların dolaylı dilini kastetmiyoruz. Tersine, illegal bir örgüt adına söylediklerimizin büyük bir bölümünü, bugün legal olarak yayınlamayı da başarmış bir örgüt olarak konuşuyoruz.

Yeni dönemde bu ülkede yasadışı bir örgüt adına ve yasadışı bir yayın organında yayınlanmış yazıları yasal alanda ilk kitaplaştıranlar bizler olduk. (Bu konuda çok kimseye de örnek olduk!) Aynı şekilde örgüt konferanslarımızın belgeleri bir yana, tartışma tutanakları bile "yasal" olarak yayınlanabildi. İç yazışmalarımız "yasal" olarak kitaplaştırıldı. Eğer hala "yasal" olarak yayınlamadığımız bir kısım "yasadışı" yazı ve belgelerimiz varsa, bu ya bizim buna henüz vakit bulamamamızdan ya da bunların yeni bir baskısını anlamlı bulmamamızdan dolayıdır. Yoksa mevcut "yasal" engeller buna olanak vermediğinden değil. Devrimci bir kararlılık gösterildiği sürece, bugünün Türkiye'sinde "yasal" olarak yayınlanamayacak hiçbir söz, "legal" yayınlarda savunulamayacak hiçbir pratik yoktur. Buna TİKB'nin ciddi ciddi illegal siyasal faaliyet kapsamında saydığı "sayısız yasadışı militan gösteri, bombalama, cezalandırma, kamulaştırma vb. eylemler" de dahildir. Bunun kanıtını görebilmek için dünkü Devrimci Sol ile bugünkü DHKP-C'nin legal yayınlarına bakmak yeterlidir.

Peki bu durumda TİKB dönüp bize bir daha şu ancak Perinçekler'in ağzına yakışabilen soruyu sorabilecek midir, doğrusu merak ediyoruz: "Bu durumda neden yeraltındadırlar, yayınların neresi yasadışıdır, anlamak zordur". Siz eğer bunu anlamakta gerçekten zorlanmaya başladıysanız, bu durumda, "ne teoride ne de pratikte yasalcı oportünist bir kayma" içinde değiliz derken o kadar da rahat olmayınız. Devrimciler "yasalcı oportünist kayma"ları bile bile yaşamazlar, genellikle önce pratikte adım adım yaşarlar, sonra da yaşadıklarını rasyonalize etmeye başlarlar. Öylesine ki, ancak oportünist yasalcıların, Perinçekler'in ağzına yakışabilecek soruları ciddi ciddi devrimcilere sormak şaşkınlığı (gafleti!) gösterirler: "Bu durumda neden yeraltmdadırlar?"!

Sonuç olarak, söyleneceklerin "yasal" olarak da söylenebilmesi olanağı ve gecikmiş pratiği, TİKB'nin illegal yayınını tasfiye etmesinin bir başka temel nedeni olabilmiştir.

Fakat elbette sorun hiç de illegal bir örgüt adına özgür bir kürsüye sahip olmaktan ibaret değildir. Sorun, aynı zamanda, ihtilalci bir örgüt ve çalışma tarzı anlayışına ve pratiğine uygun düşen araçlara sahip olabilmek, kitlelerle ilişkileri bu tür araçlar üzerinden de geliştirebilmek, kadroları bu tür bir faaliyet içinde şekillendirebilmektir de.

Ne iyi ki bunu bize, kaleme aldığı yazıdaki tek anlamlı bölümde, bizzat *Orak-Çekiç*'in kendisi de söylemektedir: "Yasadışı yayın faaliyeti, yasadışı bir devrimci örgütlenmenin temel araçlarından biridir. Yalnızca sınırlanmamış bir propaganda ve ajitasyon özgürlüğüne sahip olmak açısından değil; kadro ve taraftarların, devrimci yeraltı mücadelesinin ruhuyla ve polise karşı mücadele sanatında eğitimi, onun militan alışkanlık ve refleksleriyle donanımı açısından da yaşamsal bir öneme sahiptir. Bu işlevlerinden ötürü her dönemde vazgeçilmez bir silahtır. Türkiye gibi yasal olanakların zaten iğreti ve kısıtlı olduğu bir ülkede, bu silahın etkili bir tarzda kullanımı ilkesel bir tutumdur. Üstelik günümüz koşullarında, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin öncü unsurlarında dahi yeraltına, onun araç ve sembollerine karşı fobi ölçüsünde bir korku ve çekingenliğin varolduğu gözönüne getirilecek olursa, yasadışı bir yayın, kitlelerin devrimci eğitimi açısından da özel bir anlam ve önem kazanmış demektir."

Demek ki sorun hiç de yazı metinlerinin "yasal" olarak yayınlanıp yayınlanamayacakları meselesi değilmiş. Bir paragraf üstte bazı şeyleri anlamakta güçlük çekenlerin bir kaç paragraf altta bu doğruları bu denli yalın ifade etmelerini de, doğrusu biz anlamakta güçlük çekiyoruz. Eklektizmin de kaba bir "oportünizm" türü olduğunu yoksa bilmiyorlar mı bu arkadaşlar? "Anlamak zordur" diye karşılayacağımız başka güçlükler de var burada. Sorunu bu kadar açık ortaya koyanların, dört yıl gibi uzun bir süre boyunca, siyasal faaliyetlerini yasal yayın eksenli olarak sürdürmeleri nasıl

mümkün olabilmiştir, bizim için bunu da "anlamak zordur".

Anlama zorluklarımız bununla da bitmiyor. Eğer illegal bir yayın yukarıda söylenen nedenlerle gerekliyse, "daha çok kadro ve taraftarlara" yönelik olacak "merkezi bir örgütsel organ"la bu ne ölçüde başarılabilecektir, bizim için bunu da "anlamak zordur". Devamla, madem illegal bir yayın organının kendine özgü işlevi konusunda bu denli açıksınız, TİKB sözkonusu olduğunda ancak illegal yayın organını boşlamak sınırları içinde anlaşılabilecek bir eleştiriyi sükunetle karşılamak ve ondan öğrenmek varken, neden saptırıp kötünün kötüsü bir polemiğe konu etmekten anlamsız yararlar umuyorsunuz? Bildiğiniz doğruları gözeten bir pratik yerine yanlışın ifadesi bir pratiği bu kadar uzun süre yaşayabilmiş olmanın gerçek nedenleri üzerine düşünmek varken, neden küfürlü bir "oportünizm" yaftasını başkalarına asarak işin içinden sıyrılmaya çalışıyorsunuz? Başkaları hiç değilse bildikleri doğrularda iyi kötü ısrar etmişlerdir. Siz "oportünizm" denilen şeyin aynı zamanda bilinen açık doğrulara rağmen, apaçık kaba yanlışları (üstelik yıllarca!) uygulamak demek olduğunu gerçekten bilmiyor musunuz?

Kuşkusuz burada asıl sorun, tam da, bilinen doğruların gerçekte ne denli sindirilip içselleştirildiği ile ilgilidir. "Ne teoride ne de pratikte yasalcı oportünist bir kayma" içinde olmadıkları konusunda bizi temin edenler, bunu şöyle gerekçelendiriyorlar: "Örgütümüzün bütün omurgası hala yeraltındadır. Yasal alandaki faaliyetler de dahil her şey, her bakımdan yeraltına tabidir."

Bu sözlerdeki samimiyetten biz herhangi bir kuşku duymuyoruz. TİKB'nin bizzat uzun yılların pratiği içinde edinilmiş bir illegalite kültürüne ve alışkanlığına sahip olduğuna da içtenlikle inanıyoruz.

Fakat bu sorunu yine de çözmüyor. Sorun niyetlerle ilgili değildir. Sorun belli bir örgüt anlayışı ve çalışma tarzını gerçekleştirebilecek araç ve mekanizmalara sahip olmakla ilgilidir. Bunlar elbette yayın araçlarına indirgenemez. Fakat düzenli illegal bir politik yayının burada çok temel bir araç olduğundan da kuşku duyulamaz. Sürekli politik yayınlar her zaman bir faaliyette eksen rolü oynarlar. Çok şey onların basımı, dağıtımı, kullanımı, kitlelere ulaştırılması ekseninde şekillenir. Bir örgütün ilişki biçimleri, çalışma tarzı, illegalite kültürü, yarattığı ve yaratacağı kadro tipi, bu temel sorundan ayrı ele alınamaz. TİKB, '80 sonrasının koşullarına uyum sağlayamayarak hızla çöken örgütlerin, '80 öncesinde legal yayın ekseninde şekillendiğini, bu kolay çöküşte bunun temel bir rol oynadığını yıllarca tekrarlayıp durmadı mı? Bizzat *Orak-Çekiç*, tam da tartıştığımız bu aynı yazının girişinde; "Örgütümüzün, 12 Eylül gibi azgın beyaz terör dalgasını göğüsleyebilmesinde, *OÇ*'nin yayın ve dağıtımının kadro ve taraftarlarınıza aşıladığı militan devrimci yeraltı ruhu, yasadışı mücadele konusunda kazandırdığı deneyim ve ustalığın belirleyici bir payı oldu", demiyor mu?

Peki bütün bu paha biçilmez geçmiş deneyimlerin ışığında ele alındığında, dört yıldır önce legal politik gazete ve sonra da popüler "işçi gazetesi" eksenine kaydırılan bir siyasal faaliyet ne anlama gelir acaba? "İşçi gazetesi" ilk sayılarının birinde yalnızca bir hafta içinde 70'e yakın "okur"unun militan gazete satışları esnasında polis tarafından gözaltına alındığını (dolayısıyla "işçi gazetesi okuru" olarak fişlendiğini!) yazıyordu. Kadro ve taraftar ilişkilerinin alabildiğine dar olduğu, henüz kitlelerle çevrelenemediği bir dönemde, bu tür bir pratik ve bu gibi sonuçlar ne anlama geliyor acaba?

'80 öncesinin legal yayın eksenli olumsuz pratikleri hakkında yıllarca olur-olmaz konuşan, bundan kendisi için cömertçe payeler çıkaran TİKB bu soruların yanıtları üzerinde şu son yıllarda hiç düşünmüş müdür acaba? Dahası var. 1974-1980 dönemi Türkiye'de boydan boya bir devrimci yükseliş dönemiydi. Örgütler binler, onbinler, yüzbinlerce kişilik kitle desteklerine sahiptiler ve onlar tarafından çevrelenmişlerdi. Hem yasal boşluklar bugünle kıyaslanamaz ölçüde fazlaydı ve hem de devrimci kitle hareketi fiilen nispeten geniş bir kullanılabilir özgürlükler alanı yaratmıştı. Devlet mekanizması büyük zaafiyetler içindeydi. Polis iç bölünmeler yaşıyordu, siyasal polis etkin biçimde çalışamıyordu. Devlet kitle hareketine ve devrimci harekete bugünkü türden bir keyfi ve sınırsız terör uygulayamıyordu. Devrimci kitle hareketinin elverişli ortamında, her türlü yapısal zaafa rağmen, devrimci hareketin büyük bir bölümüne devrimci fikirler ve değerler egemendi. Örneğin bugünün yaygın tasfiyeci ortamında güçlü bir destek bulabilen "legal parti"yi o gün ancak en kaba revizyonistler savunabiliyorlardı, ki tekrar ediyoruz, o günkü özgürlükler bugünle kıyaslanamaz ölçüde daha geniş olduğu halde.

Oysa bugün, içinde bulunduğumuz yeni

dönemde durum nedir? Her şeyden önce, işçi sınıfı ve emekçilerdeki yaygın hareketliliğe rağmen ne devrimci bir yükseliş, ne devrimci bir kitle hareketi sözkonusudur. Devrimci örgütler çok büyük ölçüde kitlelerden kopuktur ve yüzlerle, en güçlüsü için zar-zor binlerle ifade edilebilecek bir kitle desteği sözkonusudur. '80 öncesinde hareket halindeki kitlelerin önünde devrimciler vardı, bugün arada çok ciddi bir mesafe var. Devrimciler eylem içindeki kitlelere kenardan ulaşmaya çalışıyorlar ve pek de başarılı olamıyorlar.

Fakat en önemlisi, zaafiyet içindeki faşist devlet aygıtı görülmemiş ölçüde tahkim edildi, toplumsal harekete karşı iç birliği pekiştirildi ve Kürdistan'daki kirli savaş sayesinde bir özel savaş aygıtı haline getirildi. Siyasal polis etkin bir biçimde çalışmakta, devrimci örgütlere her fırsatta darbe vurulmaya çalışılmaktadır.

Ve nihayet, dünün devrimci hareketi, bugün çok büyük ölçüde çürüyüp reformculaştı ve sağladığı etki ile devrimci fikirlerde ve moral değerlerde önemli tahribatlar yarattı. Ortalığa dolu dizgin bir tasfiyecilik egemen ve bunun en can alıcı alanı da legal yayın eksenli çalışma ve örgütlenmedir.

1974-80 dönemi ile bugünkü koşulların özet çizgileri bir arada ele alındığında ve kıyaslandığında, ortaya çıkan sonuçlar nelerdir? 1974-80 döneminde legal yayın eksenli faaliyet kaba bir legalizmin ifadesi ve sonraki kolay tasfiyenin temel bir nedeniyse eğer, bugünün son derece elverişsiz ortamında aynı pratiğin üstelik daha cılız bir biçimi neyin ifadesidir ve ne sonuçlara yolaçacaktır. TİKB bu sorular üzerinde hiç düşünmüyor mu acaba?

Çıkışıyla birlikte *OÇ*'yi fiilen tasfiye olmak zorunda bırakan legal politik yayının birinci yılında, aynen şunlar söyleniyordu: "Örgütsel gelişmemiz ve özellikle kitleselleşme açısından büyük önem taşıyan yasal yayın silahını önümüzdeki dönem daha etkin kullana(cağız)". "Leninist bir yayın organının, bir propaganda ve ajitasyon aracı olduğu ölçüde bir örgütlenme aracı olduğu da bilinir." Aynı yazının sonununda, tüm örgüte, "gruplar halinde sık sık elden satış" çağrısı da yapılmaktadır. (Bkz. *Yasal Yayın Organı ile İlişkilerimiz Üzerine, Orak-Çekiç*, sayı:82, Şubat '92)

Legal yayın araçları sorunu böyle ele alınıyor, böyle "biliniyor"sa eğer, 1974-80 dönemi, günümüzle hiçbir biçimde kıyaslanamaz kolaylıkların bulunduğu ve devrimci yükseliş içindeki kitle hareketinin devrimci örgütleri sarmaladığı bir dönem hakkında bilinenlerin, legal alan "açılım"ları öncesine kadar hep tekrarlanan eleştirilerin ne anlamı kalıyor? Bu bakış *Tasfiyeciliğin Son On Yılı*'nın giriş makalesinin ya da örneğin *TİKB II. Konferans Belgeleri*'nin konuya ilişkin IV. bölümünde söylenenlerin tekzibi değilse nedir? Düşünün ki, aynı sayıda fiilen 6 aylık periyodlara geçen illegal yayın hakkında, ondaki aksamalar ya da onun legal yayına paralel fakat kendi işlevine uygun bir tarzda kullanımı hakkında tek bir kelime söylenmiyor!

Oysa daha bir-iki yıl öncesinde, bu aynı arkadaşlar, "*Devrim Karşı-devrim Çatışması ve Tasfiyeci Dalgalanmalar*" gibi anlamlı bir başlık altında, aynen şunları söyleyebiliyorlardı: "Legal kanalların biraz açılmaya başlamasıyla bir çok örgüt hemen tüm varlığıyla buna yönelmiştir. Legal dergiler, örgütlenmelerin yine en temel öğesi olarak görülmektedir." (*Orak-Çekiç*, sayı: 70, Mayıs '90, başyazı)

Bu basit doğrular neden bu kadar kolay unutuluyor? Yıllarca kendini yeraltıyla sınırlayanlar bir parça açığa çıkınca, neden bu kez tersinden bir savruluşa bu kadar kolay düşebiliyorlar?

Legal yayın eksenli faaliyet ve örgütlenme fikri, daha sonra daha cüretli biçimde işlenmeye başlandı *OÇ* sayfalarında. "*İşçi Gazetesi*" hazırlığını ele alan Ağustos 1993 tarihli yazının (*OÇ*, sayı: 83) IV. bölümü buna ayrıldı. "4-10 kişilik gruplar" halinde ve "İşçi Gazetesi Dostları" adı altında hareket edecek örgütlenme modelleri önerildi. Bunu izleyen 89. sayıda (Ocak 1994) "*Yeni Bölgelere Açılmak*" başlığı altında, bu açılımın önemli ölçüde "legal kitle yayın organlarının sağladığı, genişlemekte olan potansiyel ilişki ağı" üzerinden başarılacağı açık açık yazıldı. Nihayet *OÇ*'nin son sayısında ise, sevinç ve gururla şunlar ilan edildi: "Sınıfa yönelimimiz genel bir vurgu olmaktan çoktan çıkmıştır. İşçi gazetesi gibi, kurultay gibi güçlü kanallara sahibiz". (Sayı: 87, Eylül '95)

Bunları yalnızca örnekler olarak verdiğimizi hatırlatmaya gerek yok herhalde. TİKB neredeyse dört yıldır bu tür fikirler işliyor ve buna uygun bir pratik çalışma yürütüyor. Geriye ne kalıyor? Yanıtını ekteki hakaret metninden okuyabilirsiniz: " ... sayısız yasadışı militan gösteri, bombalama, cezalandırma, kamulaştırma vb. eylemler"!

TİKB'nin yasadışı "siyasal faaliyet" ve mücadele adı altında, ciddi ciddi bir kısmı teknik düzeyde yan ve özel işler olan bu tür etkinlikleri sıralaması, olsa olsa, onun da siyasal mücadele ve faaliyete geleneksel küçük-burjuva "sol"

örgütlerin kafa yapısıyla baktığını gösterir. Ve doğrusu, kendisinin geleneksel küçük-burjuva devrimci hareketin dışında ayrı bir yere sahip bulunduğu iddiası karşısında, gerçekte durumun ne olduğunu değerlendirebilmek için bu tür açıklamalar dikkate değer bir kanıt oluşturur.

Geriye bir de, "sık sık yenilen" operasyonlarla "açığa çıkarılan iki modern yeraltı matbaası" kalıyor ki, söylemek zorundayız, bu kadarı artık bir çocuklaşmayı anlatır! Bu arkadaşlar operasyon yiyen ve "modern matbaaları" açığa çıkarılan tek hareketin herhalde yalnızca kendileri olduğunu sanıyorlar. Bu bir yana, aynı akibeti "son yıllarda" çok sayıda örgütün yanısıra, örneğin liberal bir çürüme içindeki TDKP de yaşadığına göre, soruyoruz, bu TDKP payına bir şey mi anlatıyor?

Buna illa bir yanıt isteniyorsa, o ancak şu olabilir: Bu akibetin yaşanmasında, bir dizi başka faktörün yanında, legal yayın eksenli faaliyetin de çok temel bir rolü vardır. TİKB'nin, aynı sayıda sözü edilen "merkezi düzeyde ağır bir darbe yediği Haziran operasyonu"na bir de bu gözle bakması, yine aynı yazı içinde anlattığı "Çukurovalı eşkiyanın hikayesi" üzerinde bir de bu açıdan döne döne düşünmesi gerekmez mi?*

Özetle, tüm siyasal faaliyetin yasal yayın ekseninde ele alındığı, onun karakterine uygun düşen ilişki biçimleri ve mekanizmalara bağlandığı, bunun kaçınılmaz olarak kendine uygun bir çalışma tarzı ve kadro tipi yarattığı bir durumda, "yasal alandaki faaliyetler de dahil her şey, her bakımdan yeraltına tabidir" iddiası, her türlü dayanaktan yoksundur. Bu olsa olsa, politik yönlendirme ve karar mekanizmaları bakımından bir anlam taşır ki, bunun ise tartıştığımız sorunla hiçbir alakası yoktur. Bu gözle baktığınızda, '80 öncesi dönemin örgütlerinde hiçbir kusur bulma olanağı bulamazsın. Ki yineliyoruz, o dönem, o dönemin lehine olmak anlamında, yaşadığımız dönemle hiçbir bakımdan kıyaslanamaz.

Geriye son bir nokta kalıyor. Şu sözler "ciddi zaaf"ın kavrandığının değil, tersine üstünün örtülmeye çalışıldığının bir göstergesinden başka bir şey değildir: "Zaten yasal alana çıkışımız, yeraltı örgütlenmemizin güçlendirilmesi ve sağlamlaştırılmasından sonra, kontrollü ve kademeli bir şekilde gündeme gelmiş ve yine onun güçlendirilmesine hizmet edecek bir anlayış ve tarzda sürdürülmektedir. Yasal olanakların kullanımındaki militanlık da bunun göstergelerinden biridir."

İddia edilenin aksine, son belirtilen nokta hiçbir şey göstermemektedir. Zira TİKB geçmişten gelen güçlü militan gelenekleri olan bir harekettir ve onun bunu yasal çalışma alanında da halihazırda sürdürüyor olması, bu açıdan şaşırtıcı olmadığı gibi, illegalite-legalite ilişkisinin bugün için doğru kurulduğuna da herhangi bir kanıt oluşturmaz.

Bu ilişkinin doğru kurulduğunun, yasal açılımların illegalitede zaafiyet yaratmak bir yana, tersine onu güçlendirdiğinin en iyi kanıtı, legal yayın açılımına paralel olarak, illegal yayın ve onun eksenindeki faaliyetin sürdürülebilmesi olabilirdi. En kritik sınav buydu ve TİKB bu sınavı geçememiştir. Bu, TİKB'nin geçmiş illegal yayın faaliyetindeki başarısının anlamını da gölgelemiştir. Bu faaliyetin gerisindeki kavrayışı tartışmalı hale getirmiştir.

TİKB geçmişte kendini yalnızca illegal yayına bağlıyor ve buna aşırı bir vurgu yapıyordu. Bunun sağlam ve bütünsel bir kavrayışa oturduğunu bu durumda ve bu aşamada pratik olarak sınamak henüz olanaklı değildi. Oysa legal yayına adımını atar atmaz illegal yayını bir yana bırakması, bu kavrayış ve iradeden yoksunluğunu somut olarak göstermiştir. Tek yanlı bu sağ savruluş, kendini önceleyen uygulamanın da "sol" sekter bir tek yanlılığın ifadesi olduğunu ortaya koymuştur. Zira dünkü illegalite fetişizmi, bugün kaba bir "legal

---

* Bu çocukça tartışmaya şunu da eklemeden geçemeyiz. *Ekim*'in yayını boyunca biri açığa, ikisi boşa çıkarılan üç "modern matbaa" da biz kaybettik. Ama 130 sayılık yayınımız hiç aksamadı. Afişlerimiz ve pullarımız her zaman sokakları süslemeye devam etti. Merkezi ve mahalli bildirilerimiz hiç kesilmedi. Çocukça spekülasyonlarla bunu "yurtdışı"na borçlu olduğumuzu sananlar, belli bir doğru yolda ısrar kararlılığının harekete geçirdiği devrimci yaratıcı enerjiye yabancı olduklarını ya da bunu bugün artık yitirdiklerini sergilemiş olurlar yalnızca. İlk matbaamızın bir operasyon sonucu boşa çıkmasından 9-10 gün sonra ikinci "modern matbaa"mız çalışır vaziyetteydi! TİKB'nin bugünkü aklı bunu alabiliyor mu? Önemli olan matbaa kaptırmak değil, en hızlı bir biçimde yenisini kurmak iradesini gösterebilmek ya da yedeğini önceden hazırlamaktır ki, bu yalnızca örgütsel beceriyle değil, fakat çok daha önemli olarak, ideolojik ve örgütsel perspektiflerle ilgilidir.

yayın tutkunluğu" halini alabilmiştir. Dört yıl sürdürülebilen ve halen de sürdürülen bir "ciddi zaafı", bir başka türlü kavramanın olanağı yoktur. Merkezi düzeyde yenilen darbeye rağmen legal "işçi gazetesi" tek sayı aksamamıştır. Oysa aynı irade, aynı kararlılık, hiç de illegal yayın için gösterilmemiştir. Bu iki farklı tutum tümüyle sorunun ele alınışıyla, soruna dair kavrayışla ilgilidir.

TİKB'nin geçmiş pratiği ve birikiminin yayın alanındaki zaafiyete rağmen ona önemli avantajlar sağladığı bir gerçektir. Ama bunun hiç de sınırsız bir "rezerv" olmadığı da bir başka gerçektir. TİKB canlı bir organizmaysa eğer, zaman içinde değişime uğrayabileceğinden kuşku duymamalıdır. Aynı şekilde, seçilen tarzın, kullanılan araçların, uygulanan yöntemlerin bu değişime kendi yönünü ve renklerini vereceğinden de kuşku duyulmamalıdır.

Yine ne iyi ki, TİKB kötü yazısının biricik anlamlı sözlerini (ilk paragrafını yukarıya aktarmıştık), her şeye rağmen bunun bir parça farkında olduğunu gösterir biçimde bağlıyor:

"Bizim özgülümüzde bu önemi (illegal bir yayının önemini-*Ekim*) artıran iki etken daha vardır: Birincisi, yasal olanakları yoğun bir tarzda kullanmaya yönelmenin bağrında taşıdığı yasalcı düşünce ve ruh halinin güçlenmesi tehlikesi; ikincisi ise; yasadışı örgütlenme ve faaliyet konusunda yeterince deneyim sahibi olmayan genç kadro ve kadro adaylarımızın sayısındaki artıştır."

Bu sözlerin devamında ciddi "tehlike" uyarıları yapılıyor ve "iki kat dikkatli ve titiz olma" gereği vurgulanıyor. Ne var ki, tüm bunların sindirilmiş bir kavrayışın ifadesi olduğunun biricik göstergesi, sözü edilen "ciddi zaaf"ın bir an önce geride bırakılması olacaktır ancak. Biz de o zaman, "*Ekim* kendi türünde bugün Türkiye'de artık tek yayın organıdır" gibi bir "böbürlenme"nin* yükünden kurtulmuş olmanın sevincini ve mutluluğunu yaşayacağız. Komünistlerin gerçek içtenliği ile bunu istiyoruz ve bunu bekliyoruz.

---

* Siyasal mücadele sahnesine çıktığından beri EKİM geçmişin küçük-burjuva kültürüne ve olumsuz değerlerine her alanda tutum almıştır. "Böbürlenme" bizim ruhumuza aykırıdır. *Orak-Çekiç* "böbürlenme"ye en tazesinden örnekler mi görmek istiyor, dönüp aynı sayısının *Tarih Önünde Sorumluyuz* başlıklı kapak yazısına bakmalıdır. Biz bu türden böbürlenmelere okurken bile katlanamıyoruz, değil ki bunları bizzat yaşamak!

Ekim: Bir tutarlılık örneği

Komünistler siyasal mücadele sahnesine, yeni bir illegal örgütlenmeyi şekillendirme hedefi ile illegal yayın organını bu doğrultuda etkili bir silah olarak kullanma gereği arasındaki sıkı ilişki konusunda açık bir tutumla çıktılar. *Ekim*'in 1. sayısının (Ekim 1987) başyazısının son bölümü, bu açık tercihi gerekçelendirir. İşin pratik cephesinden bakıldığında, bu bizim için büyük zorluklarla dolu bir yoldu. Ortada örgüt, kadro, taraftar, altyapı, isim vb. hazır hiçbir şeyimiz yoktu. Bu durumda böyle bir tercih, kendimizi daha doğru dürüst duyuramadan yok olup gitmek gibi bir riski göze almak anlamına da geliyordu.

Fakat bizimki pratik değil, devrimci hareketin geçmiş deneyiminin somut irdelenmesine de dayanan ideolojik-politik bir tercihti. Biz, ihtilalci bir örgütlenmenin temellerini oturtmak, kadrolarını yaratmak, çalışma tarzını tutturmak, devrimcilerin ve kitlelerin karşısına dosdoğru bir örgüt adına çıkmak, onun adına dosdoğru konuşmak istiyorduk ve illegal bir yayın kürsüsü tüm bunlar için zorunlu bir araçtı.

Ekim, bu alandaki perspektifini sık sık yineledi ve bunu tasfiyeci legalizme karşı bir mücadele ile birleştirdi. Örneğin 6. sayısında (Mart 1988) "*Legalizm Cereyanı ve İllegalite*" başlıklı yazısında, sol hareketin legal yayın eksenli yeniden toparlanma pratiğini, '70'li yılların deneyimi ışığında irdeleyip eleştirdi. (*Devrimci Harekette Reformist Eğilim*, Eksen Yayıncılık, s.16-24)

14. sayısında (Kasım 1988) aynı tercihi değişik açılardan irdelerken de şunlar söylendi:

"Dışarıdan bakan ve bizi yeterince tanımayan birine, eski, adı ve kimliği ile yerleşmiş grupların ve sözde partilerin bile legal yayınlarla başlarlarken ya da dikkati ve ağırlığı buna kaydırırlarken, EKİM gibi yeni bir hareketin illegal yayınla başlaması ve uzun süre bununla yetinmesi şaşırtıcı ve cüretkar görünebilir. Bizim seçimimiz bir bakıma gerçekten cüretkardır. Güç ve etkinlikte daha yavaş ve daha sınırlı bir gelişmeyi göze almanın ifadesidir. Burada bir "feragat" ve "fedakarlık" var elbet; fakat herhalde sebebsiz ve boşuna değildir. Seçimimiz budalalığın ya da şovalyece bir tutumun değil, fakat belli bir değerlendirme ve kavrayışın ürünü, sonucu ve gereğidir."

(...)

"Bizim ideolojik şekillenmemizde Türkiye

devrimci hareketinin son 30 yıllık deneyimini çeşitli yönleriyle değerlendirmek özel bir rol oynamıştır. Biz, 'legale hücum'un, legal yayın eksenli sözde illegal örgüt pratiğinin sonuçları konusunda yeterince açığız..."

"Bugünün Türkiye'sinde illegal yayının, tüm gerçekleri ve devrimci çıkış yolunu, yığınlar önünde her türlü yasal kaygı ve sınırlamadan uzak, dosdoğru ve bütün açıklığıyla ortaya koymadaki üstünlüğü tartışılamaz. Bu yönüyle illegal yayın bütünüyle özgür bir propaganda-ajitasyon platformudur. Fakat özellikle yenilgi sonrasının olumsuz sonuçlarıyla, devrimci hareketin örgütsüzlüğü ve dağınıklığı ile karakterize olan bugünün Türkiye'sinde, illegal yayın, esas olarak, toparlanma ve örgütlenme faaliyetinin biçimi ve karakteri açısından üstünlük taşır. Sorun illegal bir örgütlenme ve faaliyet temeli yaratabilmekte ve legal araç, biçim ve yöntemleri buna tabi kılabilmektedir. Sürekli güçlendirilen bir illegal siyasal organ ve onun beslediği çok çeşitli diğer illegal yayınlar dışında, bunun başkaca bir aracı yoktur. İllegal, ihtilalci, polisin saldırılarına dayanaklı, her zaman ve her koşul altında yaşayan ve mücadelesini sürdüren bir örgüt yaratmak isteyenin, illegal yayın faaliyetini eksen alması zorunludur. Bunda mesafe katettiği ölçüde, yayın da dahil legal olanakları sağlıklı bir biçimde, üstelik çok daha etkili ve yararlı bir tarzda kullanabilir."

Tercihimizin dayandığı perspektif bu denli netti de, sorun bununla bitmiyordu. Gerek genel koşullar gerekse kendi öznel koşullarımız büyük güçlüklerle doluydu. Buna sola egemen tasfiyeci atmosferin ağırlığı da binince, tüm bunlar birarada, içimizdeki zayıf unsurların bu net perspektifi ve pratiği hayata geçirme iradesini felce uğratıyor, legalist eğilimleri besliyor, bir an önce legal bir yayın organını illegalin yerine geçirme isteğini bizzat bizim kendi saflarımızda ortaya çıkarıyordu. Üstelik de bir kısım "yöneticiler" düzeyinde! Dolayısıyla, EKİM'in illegal yayın organı eksenine dayalı perspektif ve pratiği, zorlu ve inatçı bir iç mücadele de gerektirmiştir. Bu süreçlerin bilgisini ve değerlendirmelerini merak edenler, bu konuda EKİM Olağanüstü Konferansı'nın cömertçe özel ayrıntılarına kadar inen tutanaklarına bakabilirler. (*Devrimci Politika ve Örgütlenme Sorunları*, Eksen Yayıncılık)

1991-93 yılları solda yeni bir tasfiyeci dalga dönemiydi. Bu dalga EKİM'in saflarında da yankılandı ve ona iki değerli yılı kaybettirdi. Bu olmasaydı eğer, MYO olarak *Ekim*'in sağlam bir biçimde oturtulması ve dolayısıyla legal bir politik yayının da devreye sokulması, bizim için nispeten gecikmiş bir adım olmaktan çıkacaktı.

Tasfiyeciliğin tasfiyesinin hemen ardından, *Ekim*'in yayın periyodu 15 güne indirildi ve baskı dağıtım ağının oturtulması için daha profesyonelce tedbirler alınmaya başlandı. Perspektif ve uygulamanın örgüt bütününde yerleştiğine kanaat getirildiği andan itibaren de legal yayın gündeme alındı. Bu bizim için yalnızca temel önemde yeni bir adım değil, fakat aynı zamanda yeni bir zorlu sınavdı da. Sınavı yeni alanda değil, fakat yeni alana çıktığımız bir sırada, tam da **eski alanda** verecektik.

Ekim, 6 yayın yılını geride bırakırken kaleme aldığı değerlendirmede, bu kritik sınavı şöyle tanımladı:

"Şimdi yeni bir sınavla karşı karşıyayız. *Ekim* şimdi yeni bir sınava hazırlanıyor. Türkiye devrimci hareketinin şimdiye kadarki pratiğinde değişmeyen bir kural var. Her legal siyasal yayın girişimi, varsa eğer illegal olanının tasfiye edilmesiyle sonuçlanmıştır. En iyi durumda, illegal olan işlevini yitirmiş, göstermelik hale gelmiş, yasak savmak kabilinden çıkarılmıştır. Komünistler bugün artık 'illegal bir siyasal yayın organının **hiçbir biçimde zayıflatmaksızın** ya da **ikinci plana düşürmeksizin** legal bir yayının nasıl çıkartılabileceğini' (*MK İç Yazışmaları*, Ağustos '93) göstermek sorumluluğu ile yüzyüzedirler. Bir Merkez Yayın Organı olarak *Ekim*, zayıflamak bir yana, gerek içerik gerekse de biçim olarak daha kaliteli bir yayın çizgisine oturmak, yeri doldurulamaz olan işlevini güçlenerek sürdürmek sorumluluğuyla yüzyüzedir.

"İdeolojik-politik perspektiflerine tutarlılıkla bağlı kaldıkları sürece, önlerine çıkacak güçlükler ve omuzlarına binecek yeni yükler ne olursa olsun, komünistler bu sınavdan da başarıyla çıkacaklardır. Bundan kuşku duyulmamalıdır."

Legal yayına geçişimizden bu yana yaklaşık bir buçuk yıl geçti. Hiç değilse bu süre içinde, EKİM Türkiye'de geleneksel davranış tarzını kırmış, başarılamayanı başarmış, sözünü ettiği sınavdan yüz akıyla çıkmıştır.

TİKB bundan sevinç duyacağına, devrimci olmanın gücü ve rahatlığıyla bu başarılı deneyimden öğreneceğine, kalkıp onu karalamak yoluna gidebiliyor. Bu rastlantı mıdır? Hiç sanmıyoruz. Bunun gerisinde apaçık bir sınıf kültürü durmaktadır.

Herşeye rağmen, bunun iyice sindirilmiş, bir kalıcı kimliğe dönüştürülmüş olmamasını biz yine de umut etmek istiyoruz.

TİKB'nin düzeyi bu mudur?

Bu yapılan eleştiri midir?

"(...) OÇ uzunca bir süredir düzensiz ve seyrek çıkıyor. Haklı bazı nedenleri de olsa, yeraltı örgütlenmesini esas ve temel alan komünist bir örgüt için bu ciddi bir zaaftır. Sürekli, düzenli ve nitelikli bir devrimci yeraltı basınının örgütlenmesi konusunda Türkiye devrimci hareketi içinde bir anlamda çığır açmış bir örgüte yakışmayan, üstelik örgütsel gelişimimiz açısından her dönemde oynadığı rol ve önem ortadayken bağışlanabilecek bir durum değildir bu.

Devrimci bir yeraltı örgütlenmesine sahip olup olmamayı, düzenli olarak çıkan yasadışı bir yayına sahip olup olmamaya indirgeyen biçimci bazı oportünistlerin iddia veya imalarının aksine, OÇ'nin yayınındaki düzensizlik ve seyrelme, yasalcılık felcine tutulmamızdan ileri gelmiyor. Teorik, siyasal ve örgütsel bakımlardan yaptığımız atılımın bir parçası olarak yasal olanaklardan yararlanma konusunda, bu arada yasal yayın alanında peşpeşe attığımız adımların, yeraltı yayınlarımızın aksamasında kuşkusuz belli bir payı olmuştur. Fakat bu ne teoride ne de pratikte yasalcı oportünist bir kaymanın sonucu ve ifadesidir. Örgütümüzün bütün omurgası hala yeraltındadır. Yasal alandaki faaliyetler de dahil her şey, her bakımdan yeraltına tabidir. Onun sıkı denetimi ve yönlendirmesi altında yürütülmektedir. Zaten yasal alana çıkışımız, yeraltı örgütlenmemizin güçlendirilmesi ve sağlamlaştırılmasından sonra, kontrollü ve kademeli bir şekilde gündeme gelmiş ve yine onun güçlendirilmesine hizmet edecek bir anlayış ve tarzda sürdürülmektedir. Yasal olanakların kullanımındaki militanlık da bunun göstergelerinden biridir.

Türkçe'de bir söz vardır: "Elin ağızı torba değildir ki büzesin" denir. Adı üzerinde oportünizm, küçücük bir fırsat ve bahane bulduğunda -gerçi bulamasa da yaratır- dedikodu da yapacaktır, spekülasyonlara da başvuracaktır. Asıl olarak yurtdışında mevzilenmeye dayalı bir yeraltı ve mücadele (!) anlayışına sahip olduğu halde "devrimci yeraltının tek temsilcisi" pozlarında böbürlenecektir, vb, vb. Bilmesine olanak olmayanları görmesini elbette bekleyemezsiniz. Ama gözünün önünde olup bitenlerin anlamını olsun kavramasını da beklememelisiniz. Son yıllarda değişik illerde yeraltı örgütlenmemize yönelik olarak girişilen polis operasyonları; sayısız yasadışı militan gösteri, bombalama, cezalandırma, kamulaştırma, vb. eylemleri; yeraltında açılan "parti okulları"; bizim hesabımıza elbetteki birer "başarısızlık" ama öte yandan kavganın içindeki her devrimci örgütün başına gelebilecek türden "başarısızlık" örneği olarak değişik tarihlerde açığa çıkarılan iki modern yeraltı matbaası gibi olguların üzerinde düşünmez o. Çünkü hem bunların çoğunun yabancısıdır, hem de "TİKB yasalcılaşıyor" şeklinde spekülasyon ve dedikodulara ihtiyacı vardır.

Hakkımızda çeşitli spekülasyonlara başvuran oportünistlerin halleri ortadadır. Lafta yükseklerde uçmaktadırlar ama pratikte bir hiçtirler. Yüksek bedeller ve yürek isteyen özgürlük mücadelesinde ya yokturlar ya da kuyruğundadırlar. "Komünistlik" veya "sosyal devrimcilik" paravanının arkasına saklanarak bu kavganın en önünde yer almak sorumluluğundan kendi kendilerini azade kılmışlardır. "Yeraltında olmayı" ortalıkta olmamak ile karıştırmaktadırlar. O çok böbürlendikleri yasadışı yayınlarının, ele aldığı konular ve içerik açısından yasal yayınlardan herhangi bir farkı yoktur. Bu durumda neden yeraltmdadırlar, yayınlarının neresi yasadışıdır, anlamak zordur. Bu yüzden onların kendilerini ajite etmelerini, proletaryayı olduğu gibi yasadışı yayıncılığı da yıllar sonra keşfetmenin çocukça heyecanı ve hevesine verip geçmek en doğrusudur. Biz asıl olarak kendi ihmalimiz ve bunu doğuran nedenler üzerinde durmalıyız. Yeraltı yayınlarımızın çıkışındaki aksamaların yol açabileceği tehlikeleri göz önüne getirerek, bu olumsuzluğa hızla bir son vermeliyiz.

Düzenli olarak çıkan yasadışı bir yayına sahip olmayı devrimciliğin ve devrimci yeraltının adeta tek ölçütü haline getiren oportünizm gibi, bu konuda biçimci ve mekanik bir yaklaşıma sahip değiliz. Fakat bu, düzenli olarak çıkan yasadışı bir yayın faaliyetinin öneminin ve zorunluluğunun küçümsenmesi şeklinde bu kez bir başka oportünist savruluşa da neden olmamalıdır. (...)"

Orak-Çekiç, "Orak-Çekiç'in Önemi ve Sorumluluklarımız", sayı: 86, başyazı

Aile ile ilişkileri devrimcileştirmek

Genç insanların devrimcileşmesi sürecinde, aile ile ilişkiler özel bir yer tutar ve önem taşır. Bunun en önemli nedeni, aile ile bağların sevgi ve gönül bağı olmasındandır. İnsanların neredeyse bütün hayatlarını dolduran, onlara "karşılıksız" sunulmuş yoğun bir sevgidir sözkonusu olan. Tam da bu nedenle, belki sevgili, evlilik ilişkileri dışta tutulursa, düzen ilişkilerinin, ideolojisinin, aynı anlama gelmek üzere gericiliğin en yoğun, en güçlü kuşatması anlamına gelir aile bağları.

Devrimcileşmeye açık insanlar için, düzenin şiddeti ve terörü, korku duvarları aslında kolay yıkılır. Ama ideolojik bir zayıflık ölçüsünde, aile bağları, uzun yıllara yayılan frenleyici bir rol, dahası düşüren bir rol oynayabilir. '80 sonrası politik kitle hareketinin çok sancılı bir gelişimi olduğunu hep söylüyoruz. Gazi direnişi sonrası, metropol varoşlarındaki hareketlenme ile bu durum belli ölçülerde kırılsa da, bugün hala da önemli ölçüde varlığını sürdürmektedir. Yeni devrimcileşme süreci yaşayan insanlar, genelde çevrelerinde, sosyal ortamlarında devrimci bir havayı solumanın uzağındadırlar. Kürt veya Alevi kökenli genç devrimcilerde bu durum hızla değişse de, bizim fabrikalarda bulduğumuz tekil genç işçi ilişkileri için bu durum özellikle geçerlidir. Bu ilişkiler, ilk işçi ilişkileri olduğu ölçüde bizim için ayrıca önemlidir. Devrimci hareketteki Kürt-Alevi ağırlıklı oluşumu, mahallelere sıkışmışlığı aşmak istiyorsak, Sunni-Türk kökenli genç işçi ilişkilerini dönüştürmenin/kazanmanın önemi daha iyi anlaşılır. Bu ilişkiler ilk tanışmanın sonrasında belli bir gelişme yaşamakta, fakat hemen ardından bir yol ayrımına gelip dayanmaktadır. Bu ayrımda ya gerçek bir devrimci kimlik edinilecek ya da kaçılacaktır. Bu süreci lehimize çevirmenin tabi ki bir çok önemli unsuru var. Gerçek bir politik etkinlik göstermek, ilişkilerimizin sosyal ortamlarında, günlük hayatlarında dolaysız bir tarzda bulunmak elbette bu unsurların başlıcalarıdır. Fakat, aile ile ilişkiler alanı, kişilerdeki bazı zayıflıklarla birleşerek yer yer çok ağır bir basınca dönüşebilmektedir.

Elbette, kişi devrimcileştiği, ideolojik olarak düzenden, onun insan ve sevgi anlayışından koptuğu ölçüde, ailesi ile ilişkilerini devrimcileştirebilir. Fakat genel olarak bu hesaplaşma hep ertelenir. "İllegalite" adına veya "bizi seven insanları gereksiz yere üzmemek için" bu çatışma alanından özenle kaçılır. Ama uzak durularak hiçbir sorun aşılamayacağı içindir ki, bu hesaplaşma da devrimcinin en zorlu anında, en berbat biçimleriyle yaşanır. Bir gözaltı sorgu sürecinde veya hemen ertesinde, düzenin özel bir yüklenmesiyle bu sorun gündeme gelir. Ve eğer varsa, devrimcinin başka zayıflıklarıyla da birleşerek boğucu bir etkene dönüşür. Düzenin uşakları bu gerçeği çok iyi bilmekte ve kullanmaktadırlar. Deşifre olan devrimcilerin ailelerine gönderilen "çocuğunuza sahip çıkın" çağrıları ve tehdit mektupları bu durumun en bilinen örnekleridir. Burjuva medya, şehit düşen devrimcilerin ailelerinin ağzından, "çocuğumuzu kandırıp alet ettiler, yazık oldu" sözlerini çekip almak, topluma sunmak için hiçbir fırsatı kaçırmaz. Bunların herbiri de göstermektedir ki, eğer devrimci açık bir bilinç ve sarsılmaz bir irade ile bu sorunun üzerine gidip onu çözmüyorsa, aynı sorun onu çözmek üzere en ters zamanda gündeme girebilmektedir.

Devrimciliğe ilk adımlarını atanlara, genel devrimci kimlik ve bilinç gelişmesine paralel, hatta mümkünse onu aşan bir gelişmeyi aile ile bağlar alanında yaşatmak vazgeçilmez bir görev olmalıdır.

Ailesi devrimciye, onu mücadeleden uzak tutacak açık/gizli binbir gerekçe sıralar. Bunlar en gericisinden en yumuşağına değişik renkler, değişik tonlar taşır. Fakat şu sözler belki de en beylik olanlarıdır: "Seni çok seviyoruz, üzülmeni, başına birşey gelmesini istemiyoruz. Sen bizi hiç mi sevmiyorsun? Biz seni bu kadar sever düşünürken, bizi nasıl bir kenara itebiliyorsun?" vb. Böylelikle devrimci, üstü örtülü bir biçimde, kendisine "karşılıksız" sunulan muazzam sevgiyi boşa çıkaran bir

bencile, bir vefasıza vb. dönüştürülmekte, böyle sunulmaktadır. Devrimcilerin çeşitli zayıflıkları, zaafları olabilir, ama açıktır ki, hiçbir devrimci bencil, vefasız değildir. Bu gerici ideolojik saldırıyı, buradaki sevginin anlamını kavrayıp aşacak bir ideolojik güç, devrimci kimlik eğer yoksa, devrimci, başka muhtemel zayıflıklarıyla birleştiği ölçüde bunun altında ezilecektir.

Halbuki, kişi eğer gerçekten iyi bir devrimci olmak niyetindeyse, bu ideolojik saldırıyı cepheden, eğilip bükülmeden göğüslemek ve bir karşı saldırıyla ezmek zorundadır. Burada ezilecek olan annemiz, babamız değil, gerici bir ideolojik bakıştır. Devrimci ailesine, "Neden sadece benim için, kendi çocuğunuz için üzülüp, kendi çocuğunuz için seviniyorsunuz? Sokaklarda yaşayan, dilenen çocukları, Kürdistan dağlarında özgürlüğü için savaşan fidanları, düşkünleşen kimsesiz yaşlıları, azgın sömürü ve kan revanının boğduğu insanları neden benim kadar sevmiyorsunuz? Onlar için gözyaşı dökmüyorsunuz?" diye sormalıdır. Demelidir ki, "Bu ne menem, ne küçük, ne zaaflı bir sevgidir ki, Hindistan'da köle koşullarında çalıştırılan dört-beş yaşındaki çocukları, dünyada en ağır koşullarda çalıştırılan 200 milyon çocuk işçiyi hissetmez. İşkenceden geçirilen, kaybedilen devrimciler, zindanlarda çürütülmeye çalışılan onbinlerce tutsak neden gece uykularınızı kaçırmıyor?"

Çoğu durumda, devrimcinin ailesi emekçi ve "iyi" insanlardır. Onlar da bu kötülüklerin olmasını istememekte, bunlara üzülmektedirler. Ve böyle söyleyeceklerdir. O zaman, devrimci bilinci ve yüreğiyle kapitalist barbarlığın gerçeklerini ve çıkışı en açık ve en yalın biçimiyle anlatmak sorumluluğuyla karşılaşacaktır. Aslında işin bu yönü, gündelik yaşamın her anında yeniden ve yeniden bir gereklilik olarak ortaya çıkar. Ama devrimci eğer henüz çatışmaya hazır değilse, bu gibi durumlarda ya sınırlı bir müdahalede bulunur ya da susmayı tercih eder. Bu, onun konumunu tersten zayıflatan bir etkene dönüşür. Devrimci, her ortamdan yararlanarak, düzen düşüncesini püskürtmenin, açık tok bir devrimci iddia ortaya koymanın çabası içinde olmak zorundadır. Bu çaba zaten gerilimi açık bir çatışmaya ve hesaplaşmaya dönüştürür. O halde çatışma bilinci bir şekilde gündeme alınmalıdır. Ve çatışmanın ortaya çıktığı her an, yoldaşlarımız ailelerinin karşılarında kızıl bir bayrak gibi olmalıdırlar. Hesap veren değil, hesap soran olmak zorundadırlar. Onlar bin yılların düşünüş ve davranış alışkanlığıyla kendi küçük dünyalarını bize ne kadar "doğal" dayatıyorlarsa, biz tersinden, ideolojimizden ve devrimci kimliğimizden aldığımız güçle, yarını temsil ettiğimizin bilinciyle o kadar doğal ezmeliyiz gericiliklerini. Her sözümüz bir mücadele, bir yürek çağrısı olmalıdır. Sevginin bu kadar ucuz, bu kadar küçük olamayacağı alabildiğine açık konmalıdır ailelerimiz önüne. Karşılarında küçük kızlarını/oğullarını, canları kız/erkek kardeşlerini değil, kararlı net devrimcileri görmelidirler. Hatırlanmalı ki, sınıf düşmanı devrimcileri çözmek için onların eşine, annesine, çocuğuna işkence yapabiliyor. Aslında burada düşmanın yüklendiği devrimcinin ideolojk zayıflığıdır. Kendi kardeşini, annesini, eşini birlikte savaştığı yoldaşlarından çok ayrı bir yere koyan bir devrimci bu saldırıyı göğüsleyemez. Bu bilinç ailelerimize, ilişkilerimize yansımalıdır.

Ailelerimiz üzülecekler mi? Üzülsünler. Çünkü er geç, eğer biz devrimcilikten vazgeçip düşmeyeceksek, üzülecekler. Ve biz gereklerini yerine getirmediysek, anlamadan gericileşerek üzülecekler. Çünkü koca bir pislik okyanusunda kendilerine güvenli adalar arayanlar, küçük kayıklarını yüzdürmeye çalışanlar hüsrana uğramaya mahkumdur; bunlardan biri de çocuklarının devrimci olmasıdır.

Ailelerimiz emekçi kesimlerden geliyorsa, onları kazanma ve dönüştürme çabası zaten bu sorundan bağımsız olarak bir görevdir. Fakat bizim burada vurgumuz buna değildir. Devrimci bir kimlik için, bu alana özel bir şekilde yüklenmek, hiçbir şekilde yarına ertelemeden hesaplaşmak, mümkünse onları kazanmak, olmuyorsa etkisini kırıp tarafsızlaştırmak veya tamamen kopmak, ama mutlaka kesin bir sonuca bağlamak gerekiyor. Ailemizi kazanmak, burada tali bir sorundur. Tartıştığımız sorun, aileyi devrimcileştirip kazanmaktan çok, devrimcinin kendisini kazanması sorunudur.

K. CENK

"Ya ileriye sıçrayış ya da daha da geriye düşüş!.."

Fabrikaya girişimden bu yana 8 ayı aşkın bir süre geçti. Bu süreçte kendime dönük bir takım olumsuzluklar ve onları yenme arzusuyla yoğun bir çatışma yaşadım. Bu olumsuzluk ve zaafları yaşamamda fabrikanın düzen içerikli psikolojik baskısı, aile ilişkileri, çıkaramadığım ilişkiler önemli rol oynadı.

Fabrikadaki baskılar; sağda solda bir takım sloganlardan, yönden-cepheden fotoğraflardan, 25'e yakın parmak izinden tutun da, oturduğun yerin doğruluğunu belgelerle kanıtlamaya, hatta orada gerçekten kalıp kalmadığının öğrenilmesine kadar sürekli denetim... Bu koşullarda onların gözden kaçırdıkları bilgileri bildirecek kadar geri bir tutum ortaya koyabildim. Yeni taşındığım evi onlar sormadan ben bildirdim. Bu durum bende gittikçe büyüyen bir yara haline dönüştü.

Aile ilişkilerim ise artık bir ayakbağı haline gelmişti. Ya bunu söküp atacaktım, ya da onlar beni devrimci mücadeleden alıkoyacaklardı. Bu ikilemi ve çatışmayı yaşadım.

Bunların yanısıra, fabrikada bir türlü ilişki çıkaramamam da beni olumsuz etkiliyordu. Sürekli işçilerle içiçeydim, onlarla aynı ortamı paylaşıyordum. Kendimden çok şey bekliyordum. Bu beklentilerim, dışardan yapılacak pratik-politik müdahaleyi hesaptan çıkarmama, bireysel ilişkilerle sınırlanınama neden oldu. Böylece pratik-politik faaliyette vazgeçilmez yöntem olan dışardan müdahaleyi yadsımama yol açtı. Dışarıdan müdahalenin yadsınması ise, giderek içerden müdahalenin de yersiz olacağı fikrine götürdü beni. Riskli olduğunu, eldeki güçlerin harcanmaması gerektiğini düşünüyordum.

Sorunun temel halkası; içerden ve dışardan yapılacak müdahale eldeki güçlerin kaybedilmesine yolaçacak mıydı, yoksa tam tersine, nicelik ve nitelik olarak sağlıklı ilerlemenin, partinin yolunun bu kritik halkayla sıkı sıkıya bağlı olduğu muydu? Sorunun çok karmaşık bir yanı olmamasına rağmen, üstüste gelen olumsuzluklar böyle çarpık düşüncelere yol açabildi.

Bu karmaşık duygularla bir bunalım geçirdiğim, bunu anlayıp çözebilirsem daha da ileriye sıçrama yapabileceğim, aksi takdirde çok geri bir duruma düşeceğim açıktı. Örgütsel yapımıza çok güvendiğim için, hataları kendimin yaptığının, buna kolayca yenilmemem ve sorunu irdeleyip üzerine gitmem gerektiğinin bilincindeydim. Yoldaşlarla bu sorun üzerinde yoğunlaşıp kendimle bir iç çatışmaya girdim. Ya ileriye sıçrayış, ya da daha da geriye düşüş!.. Yoldaşımın da yardımlarıyla bir bir olumsuzlukların üzerine gittik. Bu tür zaaflar her zaman doğabilecektir. Bunu bilmek ve yenme yönelimi içinde berrak bir bilince sahip olmak gerekir. Bu bilinç üzerinden gidildiğinde, zafalardan birisini yendiğinde, diğerlerini yenebilmenin önünün açıldığını gördüm.

Çalıştığım fabrikada sürekli gözlemler ediniyordum. Alttan alta kabaran öfke selini çok iyi görüyordum. Tek tek işten atılanlara gösterdikleri tepkiler; hastalandıklarında zorla alabildikleri izinler; pazar günleri çalışmak istemeyişleri, ama ücretler düşük olduğu için bir yerde mecbur kalışları ya da kalmadıklarında işten atılmalarının sözkonusu olması; evli işçilerin vardiya çalışmasından duydukları rahatsızlık vb... Bir kaç yıllık işçilerde bile bir batağa saplanmışlık, çırpındıkça daha da batacaklarmış korkusu ve bunun mayaladığı bir kin var.

Tüm bu gözlemlerim, işçi sınıfının fabrika temeli üzerinde örgütlenen illegal bir sınıf partisine ne denli ihtiyaç duyduğunu somut olarak gösterdi. Biz hep işçilerin geriliklerinden yakınıyoruz. Teksif'in sendikal barikatının, öncüsüzlüğün hüküm sürdüğü bu fabrikada, işçilerdeki bu öfke selinden başka hiçbir örgütlülükten, hiçbir ilericilikten sözedemeyiz. Ancak bu öfke seli bize yeter. Yeter ki onu kucaklamasını bilelim. Doğru pratik müdahalelerle doğru kanallara akıtabilelim. Bunun da yolu devrimci bir ruhla kavgaya atılmaktan, her türlü bedel ödemeyi göze almaktan, dolayısıyla örgütsel pratiğimizin gösterdiği yoldan yürümekten geçer. İşte bunlarda netleştikçe bütün zaaflarımın bir anda çözülmeye başladığını gördüm. Tıpkı çorap söküğü gibi.. Bu arada yaklaşan Ağustos eylemliliklerine hazırlanmak için pratik müdahale ve çalışmalarımızda yeraldım. İç çatışmadan başarıyla çıktığımın göstergesi pratik müdahalede gösterdiğim ruhla ölçülebilir. Zaaflarımı önemli ölçüde aştığımı Ankara mitinginde yoldaşlarımla yaptığımız pratik müdahalede de gördüm...

A. Arif/İzmir

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Fabrikaya müdahale ve sonuçları

Çalıştığım fabrikaya yönelik bir pratik müdahalede bulunduk. Fabrikadaki sorunlar işçi sınıfının temel sorunları olmakla birlikte bir takım özgünlükler de taşıyor. Örneğin geçici işçi yok; fakat bir taraftan sürekli işçi alınıyor, diğer taraftan da 17/2 maddesi uygulanarak büyük bir kesimi tazminatsız olarak işten atılıyor. Patronun bu keyfi davranışı işçiler üzerinde karbasan işlevi görüyor. Büyük fakat kendini açığa vurmadan kabaran bir öfke seli var. Biz bu sorunlardan yola çıkan bir bildiri kaleme aldık ve MYO ile birlikte servislerde dağıttık. Ben araca bindikten iki-üç dakika sonra içeriye paket uzatıldı, kapı ağzındaki işçiye bunları arkadaşlarınıza dağıtın denildi. İşçi herkese dağıttı. Almayan kalmasın! Herkes aldı.

İşçiler önce Ekim ayı değerlendirmesini yapıyorlar diye söylendiler. Biraz okuyunca, bir-iki işçi, "bunlar komünist" dedi. İşçiler yayını servis aracının lambalarına doğru kaldırıp kaldırıp okumaya çalışıyorlardı. Az sonra şoför merak edip onlar ne diye sordu. Kimisi o da okusun derken, bir başkası yüksek sesle, "bunları bizim için verdiler, sen işçi değilsin" dedi. Diğer işçiler de söylenene katıldılar.

Ertesi gün bir işçi arkadaşına; "Dün bize kağıt verdiler; sömürüldüğümüzü, ezildiğimizi söylüyorlar; birlik olmamızı ve sosyalizmi istiyorlar", dedi. Diğer işçinin "kağıt"ı ne yaptığını sorması üzerine korkup yırttığını söyledi. Diğer işçi, "neden yırttın, bak ben okumadım, ben de okurdum" dedi. Birincisi, "ne söylemek istediklerini anladım, iyice okudum, ondan sonra yırttım" diye cevap verdi. Bir sonraki gün bir başka işçi dağıtılan "kağıt"ı atar gibi yapıp cebine koyduğunu ve evde okuduğunu söylüyordu. Arkadaşı neler yazdığını sorduğunda; "Bütün sorunlarımızı incelemişler; mesai yaptığımızı, pazar günü çalışmaları, işten atılmaları... Sonra birlik olun, eziliyorsunuz, partinizi inşa edin, diyorlar. Ama en sonunu iyi yazmamışlar, komünizmi ve Kürtçülüğü savunuyorlar. Amcam da okudu, herşey iyi ama sonunu karıştırmışlar, dedi" cevabını verdi. Diğer işçi sosyalizmin ne olduğunu sordu. Amcasının, en kötü yönetim şekli olan Sovyetlerdeki yönetim şekli dediğini, söyledi.

Bu ilk pratik müdahalemize işçiler olumlu tepkiler verebilmişlerdir. Kendilerine komünistler olarak seslenilmesine rağmen, korku duvarını aşabilmekte, yayını eve götürüp okuyabilmektedirler. Şoförü sınıf konumuyla yadsımaları dikkat çekici olan bir diğer noktadır. Sosyalizmin yenilgisinin psikolojik baskısı kendisini yer yer göstermekle birlikte, en geri bilinçli işçilerin bile bir arayış içine olduğu hissediliyor. Dağıtılanları gizli saklı da olsa okumaya çalışıyorlar.

Fabrikamızda ilk müdahalemizi yaparak ilk adımı attık. Bu anlamlı ilk adımın parti yolunu kısaltacak bir şekilde devamını getireceğiz.

Komünist bir işçi/İzmir

Faşist hareketin son dönemi

Faşist hareket son yıllarda yeni bir yükseliş dönemine girmiştir. Doğu Bloku'nun çökmesi ve Türki Cumhuriyetlerin "bağımsızlık"larını ilan etmeleri süreci faşist hareketin devletle iç içe geçmesine yeni bir boyut kazandırmıştır. Bu dönemde faşist hareket devletin pek çok olanağını kullanarak Türki Cumhuriyetlere pek çok "akın" düzenlemiştir.

Uzun bir dönemden beri sivil faşist çeteler yükselen kitle hareketine ve gelişen işçi eylemliliklerine karşı düzen desteğinde doğrudan saldırmaktadır. Etkinlik alanını genişletmek için çeşitli yollara başvurmaktadır. Bilinçsiz yığınların düzenin kendilerinde biriktirdiği öfkeyi boşaltmalarının bir aracı haline getirilmiş olan spor müsabakaları, özellikle de futbol maçları, şovenist-faşist bir kitle histerisinin manivelası haline dönüştürülmeye çalışılmaktadır. MHP bu aracı önce, azılı bir faşist olan Güven Sazak döneminin Fener Bahçesinde yavaş yavaş kullanmaya başladı. Sonra bunu milli maçlar ve Avrupa Kupası maçlarında Türk takımlarının aldıkları galibiyetlerde yaygınlaştırdı.

Kitleler içine sızarak hem taraftar kazanmayı, hem da bu kitlenin potansiyel gücünü kendi gücüymüş gibi göstererek ek bir etki yaratmayı hesaplıyorlardı. Bunda büyük ölçüde başarılı da oldular. Benzer bir taktik Kürdistan'da sürdürülen kirli savaşta ölen asker cenazelerinde, askere uğurlamalarda ve taşkınlığa açık bazı kitlesel olaylarda da uygulandı. Bu faşist çeteler önce kitlelerin içine dalıyor, onların geri bilincinden de yararlanarak Kürt düşmanı şoven sloganları attırıyorlar.

Sivil faşist çetelerin genelde toplumsal muhalefete, özelde ise işçi ve emekçi sınıflara karşı giderek daha saldırgan bir tutum alması boşuna değildir. Sermaye düzeni sıkıştıkça, krizi derinleştikçe, işçi ve emekçi kitlelerin mücadelesi yükseldikçe, bu itler dişlerini göstermekte, sağa sola saldırmaktadır. Ülkenin dört bir yanına asılan "Ya sev, ya terk et!" ve "Mozaik değil, mermer!" pankartları sermayenin faşist çeteler üzerinden ifade ettiği kudurgan çaresizliğin ürünüdür. Bu gelişmeler sivil faşist çetelere karşı mücadelenin önemini ortaya koymaktadır. Bu çetelerin lümpen kitleler içinde etkinliği genişlemekte, şoven bir dalga yayılmaktadır. Sermaye düzeni bugün işçi-emekçi sınıflar ile Kürt halkının karşısına kolluk güçlerinin yanısıra bu faşist cinayet çeteleri ile çıkarak, yarın geniş bir faşist kitle tabanını bu toplumsal muhalefete karşı konumlandırmayı hedeflemektedir. Buna karşı durmak, bu faşist çetelerin arkasında duran faşist sermaye devletini teşhir etmekten, okları buraya yönlendirmekten, ama öte yandan da faşist saldırılara hak ettiği yanıtı vermekten geçmektedir.

S. Ayhan/İstanbul

Çukobirlik'te öncü işçiler görev başına!

Çukobirlik'te yetkinin DİSK Tekstil tarafından alınmasının ardından TİS süreci başladı. Görüşmelerin tıkanması ve uyuşmazlık zaptının imzalanmasından sonra iki kez genel müdürlüğe kadar sloganlı yürüyüş eylemleri gerçekleştirildi. Çok geçmeden sendika uzlaşmacı-teslimiyetçi yüzünü açık bir biçimde sergilemeye başladı. Alınan vizite eylemi kararı "eyleminin yasal olmadığı" gerekçesiyle iptal edildi. İşçilerin bir kısmı, "sendikacılar eylem kırıcılığı yapıyorlar, bu doğru değil, daha önceki eylemlerimizde yasal değildi" diyerek tepki gösterdiyse de, sonuçta vizite eylemi yapılamadı. Bir kaç gün sonra ise tescilli işçi düşmanı Rıdvan Budak gelerek göstermelik bir oylamayla sözleşmeyi sattı ve gitti. Biz işçiler bir kez daha yenilmiştik.

Sendikacıların TİS süreci boyunca tutumları netti. Onlar bırakalım ciddi kazanımlar elde etmeyi, varolan haklarımızın korunması için bile hiçbir çaba harcamadılar. Bunda şaşılacak bir şey yoktu. Onlar görevlerini, yani sermayeye hizmette gerekeni yapmışlardı.

Burada sorun biz öncü işçilerin görev ve sorumluluklarını ne ölçüde yerine getirdiği sorunudur. Biz öncü işçiler hala sendikal bilinci aşabilmiş değiliz. Bugüne kadar sendika bürokratlarının sayısız ihaneti ile karşı karşıya geldiğimiz halde, hala da onların bizler için birşeyler yapmasını bekliyoruz. Bu tutum bizi atalete sürüklüyor, sınırlı müdahalelerimizi boşa çıkarıyor. Öncü işçiler sınıf bilinciyle donanmadıkça, sınıfın politik mücadelesini örgütleme ve yönlendirme bilinciyle hareket etmedikçe, kalıcı kazanımlar elde etmek, işçi hareketini sendikalizmin cenderesinden kurtarmak olanaklı olamayacaktır. Dolayısıyla öncü işçiler üzerlerine düşeni yapmadıkça, her yengilginin ardından sendikacılara hain demenin hiçbir anlamı yoktur.

Biz kendi payımıza Ekimci işçiler olarak TİS sürecine başından itibaren bir müdahale çabası içinde olduk. Bir toplusözleşme komitesi oluşturmaya çalıştık. Ancak kısmen nesnel koşullar, kısmen de kendi yetersizliklerimiz nedeniyle bunda başarılı olamadık. Hazırlanan taslaktaki tüm maddelerin kabul ettirilmesine dönük bir propaganda yürüttük. Kalabalık sendika ziyaretleri gerçekleştirdmeye çalıştık ve bunu kısmen başardık.

Bu süreç bizim için olumlu deneyimler biriktirmek açısından anlamlı olmuştur. Eksikliklerimizi ve zaaflarımızı daha net bir biçimde görmemizi sağlamıştır. İdeolojik yetersizliğimiz ve pratik deneyimsizliğimiz en önemli zayıflığımızdır. Bu zaaflarımızı en kısa sürede aşmak ve gelecek mücadelelere daha donanımlı girmek ve kazanmak bilinciyle hareket edeceğiz.

Cevahir/Adana

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Mahalli Örgüt Bildirilerinden...

Faşist Örgütlenmeleri Dağıt! Faşist Çeteleri Süpürüp At! Saldırılara Karşı Devrimci Direnişi Yükselt!

Bugün devlet, resmi terör aygıtlarının devrimci mücadele ve sınıf hareketi karşısında yetersiz kaldığı yerde, sivil faşist terör çetelerini daha doğrudan devreye sokuyor. Dün Bossa-1'de direnişe geçen taşeron işçilerine saldırttığı gibi...

Sivil faşist çeteleri sokaklara salan sermaye devletidir. Devlet, semtlerde Milli Gençlik Vakfı, Ülkü Ocakları gibi faşist güçleri daha organize ve örgütlü hale getirmek çabası içinde. Sivil faşist terör çeteleri ise dün devrimci mücadele karşısında örgütlenemedikleri kimi işçi-emekçi semtlerinde, bugün devletin her türlü gücü ve maddi imkanını kullanarak bunu başarmaya çalışıyorlar

Şakirpaşa emekçileri, gençler! Semtimizde de faşist örgütlenme girişimleri var. Milli Gençlik Vakfı bunun ilk adımıdır. Yarın Ülkü Ocaklarını örgütlemek için de adımlar atılacaktır. Bu emek ve halk düşmanı cinayet şebekelerinin örgütlenmelerine fırsat tanımamalıyız. Onları bulundukları alanlardan söküp atmalı, örgütlenmelerini dağıtmalıyız. Faşist çeteleri militan ve kararlı bir mücadeleyle safdışı etmeli, saldırılara karşı devrimci direnişi örgütlemeliyiz.

Adana'da Şakirpaşalı Ekimciler imzasıyla dağıtılan bilidiriden...

Örgütlenelim, Savaşalım, Kazanalım!

Gorbon Işıl İşçileri! Sendikalaşma çalışmanızı haber alan işveren işten atma tehditleri savuruyor. İşçilerin örgütlü bir güç haline gelmesinden duyduğu korkuyla saldırı hazırlıkları yapıyor. Açıktır ki bu, sadece Gorbon Işıl işvereninin değil, tüm işverenlerin, sermaye sınıfının ortak tavrıdır. Sermaye sınıfı ve onun devleti sendikasızlaştırmayı, taşeron sistemini, işçileri sefil köleler haline getirmek amacıyla temel bir saldırı politikası haline getirmiştir. Bu da ancak mevcut örgütlenmeleri dağıtarak ve yeni örgütlenmeleri engelleyerek başarılabilir. Bugün Polisan, Asmaş, Retrans işçileri aynı saldırılara karşı yegane onurlu yol olan direnişi seçmişlerdir. Saldırıları püskürtmenin ve yeni mevziler kazanmanın başka da yolu yoktur. ...

EKİM Gebze Bölge Örgütü'nün Eylül '95 tarihli bildirisinden...

Bu senin mücadelendir... Sahip çık!

Derby işçileri! Sizler; sınıfın birliğini yaratmak için yiğit bir direniş sergileyen bir fabrikanın işçilerisiniz. Derby, işçi sınıfının mücadele tarihine boyun eğmez bir direniş sayfası olarak geçmiştir. Örgütlü birliğinizi yeniden yaratın. O şanlı direniş bayrağını yeniden yükseltin! Ve sadece kendi fabrikanızdaki sorunlara değil, tüm işçi sınıfının, ezilen ve sömürülen tüm kesimlerin sorunlarına sahip çıkın, onların mücadelesine destek verin. Sınıf dayanışmasını örgütleyin. Emeğin özgürlük ve toplumsal kurtuluş kavgasındaki yerinizi alın! Kavga, Derby işçisinin ellerinde de büyümelidir. Derby işçisi kavga ateşini körüklemelidir.

EKİM Sefaköy Bölge Örgütü'nün 13 Eylül '95 tarihli bildirisinden...

Birlik olmalı ve örgütlenmeliyiz!

İzmir Pamuk Mensucat ve Basma Sanayi İşçileri! Bu yaşam, bu sömürü, bu zulüm kader değildir. Ama kader olmaması işçi sınıfının, bütün emekçi ve ezilenlere sınıfsız, sömürüsüz yeni bir dünyanın kurtuluşu için önderlik etmesine bağlıdır. Fabrika koşulları iyi değil diye işyeri değiştirmek ancak kendimizi aldatmak ve kaçmak olur. Ama hiçbir şey değişmez. Ancak dişe diş militan bir mücadeleyle ve gerektiğinde bedellerini ödeyerek yaşam koşullarınızı değiştirebilirsiniz. Bunun için birlik olmak, örgütlenmek, kendi sınıf gücünüze güvenmek zorundasınız. ...

Sermaye sınıfı örgütlü, hem de devlet olarak örgütlenmiş. İşçi sınıfı ise bölünüp parçalandığı ölçüde yenilmeye mahkum. Sınıf dayanışması ve birliğinin önemi buradan geliyor. Kendi fabrikanızdaki mücadeleyi bütün işçi sınıfının mücadelesi olarak anlamalı, her işçi direnişine destek vermeyi, ezilenlere elinizi uzatmayı bir borç bilmelisiniz. Şiarınız ***"Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz!"*** olmalı.

EKİM İzmir İl Örgütü'nün Eylül '95' tarihli bildirisinden....

Devrimci bir dönemde -bunu abartmaksızm, Rus tarihinin en doğru verilerine dayanarak söylüyorum- proletaryanın döğüş gücünün normal barış dönemlerine oranla, yüz kat daha fazla geliştirebileceğini gösterir.

1905'e değin insanlık, proletaryanın gerçekten büyük ve gerçekten devrimci amaçlar için döğüşmesi gerektiğinde, gücünü nasıl bir korkunç büyüklüğe yükseltebildiğini ve yükseltebileceğini bilmiyordu. Rus devrim tarihi, öncünün en çok inat ve bağlılıkla döğüşen ücretli işçilerden çıktığını gösterdi. Fabrikalar büyüdükçe grevler de daha dirençli oldu. Yıl süresince sayıları daha sıklaştı. Kentler büyüdükçe proletaryanın mücadeledeki rolü de büyüdü.

İşçilerin en çok sayıda ve en bilinçli olduğu üç büyük kentte yani St. Petersburg, Riga ve Varşova'daki grevci işçilerin toplam işçiye oranı diğer kent ve tarımsal bölgelerden ölçülemeyecek kadar fazlaydı.

Rusya'da metal işçileri -bu büyük bir olasılıkla diğer kapitalist ülkeler için de doğru- proletaryanın öncü birliği oldu. Bu konuda aşağıdaki aydınlatıcı olguya dikkat edelim: Bütün sanayi dallarını bir arada ele aldığımızda 1905'de Rusya'da yüz çalışan işçiye karşılık 160 grevci işçi varken metal sanayiinde bu sayı 100'e karşı 320 idi. 1905'te bütün Rus fabrika işçilerinin grevler sonucu ücretlerinden ortalama on ruble -savaş öncesi değişim oranıyla yaklaşık 26 Frank- yitirdiği hesaplanmıştır. Bu paranın feda edilmesi kavga uğruna idi. Yalnız metal işçilerini ele alırsak ücretlerdeki azalmanın üç kat daha fazla olduğunu görürüz. Çalışan sınıfın en sağlam öğeleri, kararsızları yönlendirerek, uykudakileri uyandırarak, güçsüzleri yüreklendirerek kavganın en önünde yürüdü.

Göze çarpan özellik, devrim sırasında siyasal grevlerle ekonomik grevlerin birbirine karışmasıydı. Harekete o büyük gücü veren şeyin, özellikle bu iki grev biçimi arasındaki sıkı beraberlik olduğuna hiç şüphe yok.

Sanayinin çeşitli dallarındaki ücretli işçilerin koşullarını derhal düzeltmeleri için kapitalistleri nasıl zorladıklarını hergün örnekleriyle görmeselerdi, sömürülen geniş kitleler devrimci harekete çekilemezdi. Bu mücadele Rus halk yığınlarını yeni bir ruhla doldurdu. Böylece serflere dayanan, vahşi, ataerkil, sofu, baş eğmiş Rusya eski insanını oyun dışı bıraktı. Ancak bundan sonra Rus halkı gerçekten demokratik, gerçekten devrimci bir eğitim elde etti.

Burjuvazi ve onun eleştiriye yanaşmayan uşaklar korusu sosyal-reformistler, kitlelerin "eğitiminden" sözettiklerinde, genellikle öğretmenlikle ilgili, kitleleri yıldıran, onları burjuva aldatmacalarıyla dolduran bilgiçlikleri anlıyordu.

Yığınların gerçek eğitimi hiçbir zaman kendi bağımsız siyasal ve özellikle devrimci kavgalarından, ayrılamaz, eğitim kendi başına yürüyemez. Sömürülen sınıfı yalnızca mücadele eğitebilir. Yalnız mücadele kendilerine güçlerinin büyüklüğünü gösterir, ufuklarını genişletir, yeteneklerini çoğaltır, düşüncelerini arıtır, kararlılıklarını pekiştirir. Bunun için gericiler de "çılgın yıl"m, yani 1905 kavga yılının ataerkil Rusya'yı kesinlikle tarihe gömdüğünü kabul etmek zorunda kaldılar.

1905'deki grevlerde metal ve dokuma işçileri arasındaki ilişkiyi daha yakından ele alalım. Metal işçileri en iyi ücret alan, en bilinçli, en iyi eğitim görmüş proleterlerdi. 1905'de sayıca, metal işçilerinin iki buçuk katı olan dokuma işçileri ise Rusya'daki en geri, en kötü ücret alan, köyle aile bağları genellikle kopmamış olan bir kitleydi. Bu ilişki içinde aşağıdaki şu çok önemli olguyu görmekteyiz.

1905'de metal işçilerinin grevleri, yıl başında yıl sonundaki ölçüde olmamakla birlikte, ekonomik grevler üstünde siyasal grevlerin baskınlığını gösteriyordu. Diğer yandan dokuma işçileri arasında ilkin ekonomik grevlerin, yıl sonunda ise siyasal grevlerin baskınlığını görüyoruz. Ekonomik mücadele, koşulların hemen ve doğrudan düzeltilmesi için mücadele, kitlelerin geri katlarını tek başına uyandırabilir, onlara gerçek bir eğitim verir, onları devrimci bir dönemde birkaç ay içinde bir siyasal savaşçılar ordusuna dönüştürür.

Doğal olarak bunun olması için işçilerin öncü kolu, sınıf kavgasını, reformistlerin durmadan inandırmaya çalıştırdıkları gibi anlamamalı, yani sınıf mücadelesine küçük bir üst tabakanın çıkarları uğruna verilen bir mücadeleymiş gibi bakmamalı. Proletarya, sömürülen çoğunluğun gerçek öncüsü olarak önde gitmeli ve 1905 Rusya'sında olduğu, Avrupa'da yakınlaşmakta olan proleter devriminde olacağı gibi, çoğunluğu kavgaya çekmelidir.

(*1905 Devrimi Üzerine Yazılar*, s.7-13)

1905 Devrimi ve Kitle Grevi

V. İ. LENİN

Rus liberallerinin o günlerdeki önderi olan ve yurt dışında sansüre uğramayan illegal bir yayın organı çıkaran bay Peter Struve, **"Kanlı Pazar"**dan iki gün önce "Rusya'da devrimci bir halk yok" diyordu. Cahil bir köylüler ülkesinden devrimci bir halkın doğabileceği fikri, burjuva reformistlerinin **bu "yüksek tahsilli"**, kibirli ve son derece aptal önderine bütünüyle saçma görünüyordu. O günlerin reformcuları bugünküler gibi -gerçek bir devrimin gerçekleşemeyeceğine derinden inanmışlardı.

22 Ocak 1905 öncesinde Rusya'daki devrimci partiler bir avuç kişiden oluşuyordu. Reformistler bizi bugünküler gibi bir "hizip" olarak nitelendirmişti. Birkaç yüz devrimci örgütleyici, birkaç bin yöresel örgüt üyesi, bir aydan daha sık çıkamayan ve çoğunlukla dışarda basılıp büyük zorluklarla Rusya içine sokulan altı devrimci gazete; 22 Ocak'tan önce Rusya'da devrimci partilerin ve devrimci sosyal demokrasinin durumu buydu. Bu durum, dar görüşlü küstah reformcuların Rusya'da henüz devrimci bir halkın bulunmadığı yolundaki iddasına biçimsel bir kanıt sağlıyordu.

Buna rağmen görünüm birkaç ayda bütünüyle değişti. Birkaç yüz devrimci sosyal demokratın sayısı **"birden"** binlere çıktı, binler iki, üç milyon proleterin önderi oldu. Proletaryanın kavgası güçlü bir maya oluşturdu. Bu maya gücü yüz milyona ulaşan köylü yığınları arasında devrimci hareketlere yol açtı. Köylü hareketi ve orduda yaptığı yankılar ordunun çeşitli bölümleri arasındaki silahlı çatışmalara neden oldu. Böylece 130 milyon nüfuslu koca bir ülke devrime yöneldi; böylece Rusya, devrimci proletarya ile devrimci halkın Rusya'sına dönüştü.

Bu dönüşümü incelemek, oluş nedenlerini, yöntemlerini, yollarını anlamak gereklidir.

Bu dönüşümün temel aracı **kitle grevi** idi. Rus devriminin kendine özgü çehresi, sosyal içeriği bir **burjuva demokratik devrimi** olduğu halde, mücadele yöntemleri açısından bir **proletarya devrimi** olmasıydı. Kendi güçleriyle ulaşabileceği ve doğrudan ulaşmaya çalıştığı amaç, demokratik bir cumhuriyetti. Bunu elde edene kadar Rus devrimi, bir burjuva demokratik devrimdi; sekiz saatlik iş günü, soyluların muazzam topraklarına el konulması... Bu tedbirlerin aşağı yukarı tümü 1792-93 Fransız burjuva devriminde gerçekleştirilmişti.

Rus devrimi aynı zamanda bir proleter devrimi idi. Yalnız öncü güç, hareketin öncüsü olma anlamında değil; uyanan kitlelerin kullandığı temel araçların, özellikle proleter mücadele araçları, yani grev olması, ve dalga gibi yükselen belirleyici olaylarda en karekteristik fenomenin ve kitlelerin uyanmasında başlıca aracın grevler olması anlamında da bir proleter devrimi idi.

Rus devrimi, dünya tarihinde siyasal kitle grevinin olağanüstü rol oynadığı ilk büyük devrimdi (sonuncu olmadığı açık). Rus devrimindeki olaylar ve bu devrimin aldığı siyasal biçimlerde görülen değişmeler, bu olayların ve değişmelerin **temeli, grev istatistiklerinde** araştırılmadığı sürece anlaşılamaz.

Bir konferansta istatistiklerin kuru geldiğini, dinleyiciyi korkuttuğunu biliyorum. Yine de, bütün bir hareketin nesnel ve gerçek temelini değerlendirebilmeniz için, ister istemez bazı sayılar vereceğim. Rusya'da devrim öncesinde grevler yıl başına ortalama 43 000 kişiyi içeriyordu. Sonuç olarak devrim öncesi on yıllık devrede grevlere katılan toplam insan sayısı 430 000 idi. Ocak 1905'de, yani devrimin ilk ayı içerisinde ise grevlere katılan insan sayısı 440 000 idi. Bir ay içindeki grevlerde bütün on yıllık dönemden daha fazla kişi yer almıştı.

Dünyada hiç bir kapitalist **ülke, İngiltere, ABD, Almanya** gibi en gelişmiş ülkeler bile 1905 Rusya'sındaki büyük grev hareketine tanık olmamıştır. Grevlere katılanların sayısı iki milyon sekizyüz bine çıktı. Bu sayı ülkedeki toplam fabrika işçi sayısının iki katıydı. Bu, doğal olarak, Rusya'daki kentli fabrika işçilerinin daha fazla okumuş, daha güçlü ya da Batı Avrupa'daki kardeşlerine oranla mücadeleye daha yatkın olmaları anlamına gelmez. Bu durum gerçeğin tümüyle karşıtıdır.

Ama bu, proletaryanın nasıl uyuyan büyük bir enerji olduğunu kesinlikle ortaya koyar.

(Devamı s.27'de)